

REKONSTRUKCJA DRUGIEGO ZESZYTU KATALOGU INKUNABUŁÓW BIBLIOTEKI KAPITULNEJ W GNIEŹNIE KSIĘDZA LEONA FORMANOWICZA

OPRACOWAŁ KS. JULIAN WOJTKOWSKI

WYKAZ SKRÓTÓW

Intencją rekonstrukcji zeszytu 2 jest uzupełnienie zeszytu 1 a nie jego zastąpienie. Stąd nie przedrukowuje się bibliografii umieszczonej przez ks. Formanowicza na okładkach wydanego zeszytu. Pozostaje ona nadal w pełni aktualna, poniżej wyjaśnione zostaną tylko nowo użyte skróty:

- BN — Biblioteka Narodowa w Warszawie
CKI — Centralny Katalog Inkunabułów
DAP — J. Nowacki: Dzieje archidiecezji poznańskiej. T. 1—2. Poznań 1959, 1964
Form. — L. Formanowicz: Katalog inkunabułów Biblioteki Kapitulnej w Gnieźnie. Zeszyt 1. Poznań 1939
Goff — F. R. Goff: Incunabula in American Libraries. New York 1964
Oates — J. C. T. Oates: A Catalogue of the fifteenth century printed books in the University Library Cambridge. Cambridge 1954

I. SPIS ALFABETYCZNY

[UZUPEŁNIENIA I POPRAWKI DO NR 1—407]

26. Proweniencja: 2. *Inscriptus Catalogo conventus Tremesnensis*, druga poł. XVI w., zob. pod nr 54.
54. Egz. II. — *Inc. 459*. [Informacja Biblioteki Narodowej].
90. *Inc. 322*, nie zaś 332 jak przez omyłkę wydrukowano.
97. Egz. III. Def.: jest tylko skłádka *i*. Inicjał czerwony, rubryki. Oprawa: zob. pod nr 161. — *Inc. 251 c*.
168. Egz. III. GW. 9132. [Informacja BN].
169. GW. 9149 wariant B. [Informacja BN].
- GERSON, Johannes
- 204a. *Collectorium super Magnificat*. [Esslingen, Conradus Fyner], 1473. 2°. H. 7717.
Def.: fragmenty bez oprawy. — *Inc. 333 p*.
242. Proweniencja: 1 a. *Liber iste est honorabilis domini Jacobi de Zerniky pro tunc vicarii in monticulis argenteis* [Srebrnogóra] *qui propter clementissimum deum rogat pro vno Ave maria 1539*.
256. Egz. II. — Oprawa: zob. pod nr 307. — *Inc. 17 b adl*.

260. Proweniencja: 1 a. *Sum fida suppellex Simon dz Sieprz Anno Domini 1589. Ego sum possessor Simon Tulka.*
- JOHANNES de Imola
- 312a. In Clementinas opus. Venezia, Bernardinus Rizus Novariensis, 15.IV. 1486. 2°.
- HC. * 9145.
Def.: brak karty tytułowej. Inicjały nieuzupełnione.
Oprawa i proweniencja: zob. pod nr 527.— *Inc. 375 a adl.*
316. HC. * 9432. [Informacja BN].
- JOHANNES Vercellenis
- 316a. Sermones Vademecum. [Strassburg, Johannes Prüss, ca 1488—1493]. 4°.
- HC. * 9431.
Def.: fragment obejmujący karty t₂-t₈ oraz A₁-A₈.
Oprawa: bez okładek.— *Inc. 73.*
330. *Inc. 54 i adl.*, nie zaś *54 l adl.*, jak przez omyłkę wydrukowano.
343. Egz. I. Proweniencja: *Andree Scrynski.*
Egz. II. Proweniencja: Jakuba Słaki zwanego Łysy. Zob. pod nr 79 i 212.
394. Proweniencja: *Inscriptus Catalogo Conuentus Tremesnensis*, druga poł. XVI w., zob. pod nr 54.
399. Proweniencja: klasztor kanoników regularnych w Trzemesznie, wiek XVII.
406. Proweniencja: Jakuba Słaki zwanego Łysy. Zob. pod nr 79 i 212.

[REKONSTRUKCJA NR 408—557]

- PALUDE, Petrus de
408. Sermones Thesauri novi de tempore. Strassburg, Martinus Flach, 1487. 2°.
- CR 5414.
Def.: brak 12 kart z początku i 3 kart z końca. Rubryki. Głosy polskie z połowy XVI w.
Oprawa: deski, skóra brunatna, wycisk ślepy, okucia, ślady klamer, połowa XVI w.
Proweniencja: 1. 1563 *Ego Philippus.*— 2. *Pro Conventu Pacostensi: 1673*, zob. pod nr 40.— 3. Biblioteka Kapitulna 1933.— *Inc. 407.*
409. Sermones Thesauri novi de tempore. Strassburg, Martinus Flach, 1489. 2°.
- P. 478. Oates 250.
Głosy polskie z pierwszej poł. XVI w. Na tylnej karcie przybyszowej zapiska historyczna z 1653 r.
Oprawa: deski, brązowa skóra ze skromnym linearnym ornamentem wyciskany na ślepo. Skóra zdefektowana na obu okładkach, z tylnej deski zachował się tylko fragment.
Proweniencja: 1. *Inscriptus Catalogo Conuentus Tremesnensis*, poł. XVI w., zob. pod nr 54.— 2. Biblioteka Kapitulna ok. 1837.— *Inc. 474.*
410. Sermones Thesauri novi de tempore. Strassburg, Martinus Flach, 1491. 2°.
- C. 5417. R.I.191.
Def.: brak składki a oraz drugiej połowy składki y. Inicjały farbą czerwoną i błękitną.
Oprawa: deski, brązowa skóra z bogatą ornamentacją wyciskaną na ślepo, resztki klamer, ok. 1580.
Proweniencja: 1. *Martini Andree a Lodzia 1579*. Zob. pod nr 400 I.— 2. *Reverendus Pater Martinus Lodzia Vicarius Wągrowicensis Fratri Petro*

Professo Monasterii Wągrowecensis amoris ergo donauit. Anno Domini 1.6.2.0. Die vero 24 octobris.— Inc. 280.

411. Sermones Thesauri novi de tempore. Strassburg, Martinus Flach, 1493. 2°.
- C. 5418.
Def.: karta tytułowa uszkodzona, brak 15 końcowych kart. Inicjały czerwone i błękitne. Na przedniej wyklejce głosy polskie i notatki z końca XVI wieku o pożarach Konina i Kazimierza Biskupiego, na tylnej wyklejce notatki kronikarskie.
Oprawa: drewniana, obciążnięta brązową skórą wyłaczaną na ślepo, ślady klamer, zniszczona.
Proweniencja: 1. *Ex Bibliotheca Monasterii Mogilnensis Patrum Benedictinorum*, druga poł. XVI w., zob. pod nr 8 I.— 2. *Teneo Possessione Bartholomaeum Mogilnensem Concionatorem Praepositum Coninesem*, XVII w.— *Inc. 361.*
412. Sermones Thesauri novi de tempore. Nürnberg, Antonius Koberger, 1496. 2°.
- C. 5419.
Dwa egzemplarze.
Egz. I. Def.: brak karty tytułowej, k. ff₄ dopisana ręcznie, ostatnia karta uszkodzona. Na ostatniej karcie dłuższy tekst staropolski z połowy XVI w.
Oprawa: makulatura obciążnięta brązową skórą ze złoceniami na grzbiecie, XVIII w.
Proweniencja: Biblioteka Kapitulna ok. 1338.— *Inc. 235.*
Egz. II. Inicjały czerwone i błękitne, rubryki.
Oprawa: zob. pod nr 394.
Proweniencja: *Inscriptus Catalogo Conventus Tremesnensis*, druga poł. XVI w., zob. pod nr 54.— *Inc. 500 a adl.*
413. Sermones Thesauri novi de tempore. Strassburg, Martinus Flach, 1497. 2°.
- C. 5420.
Def.: brak karty tytułowej. Inicjały czerwone. Głosa polska z poł. XVI w.
Oprawa: deski, brązowa skórą z ornamentem liniowym i roślinnym wy-ciskany na ślepo, ślady klamer. XV/XVI w.
Proweniencja: *Conuentus Tremesnensis Canoniorum Regularium*, XVII w., zob. pod nr 54.— *Inc. 472.*
- PARENTINIS, Bernardus de
414. Compendium super repraesentatione et super significatione missae. Lübeck, Lucas Brandis, s.a. 4°.
- VB.I. 1446,5. H. *3545 II. Pr. 101.
Inicjały czerwone, rubrykowane.
Oprawa i proweniencja: zob. pod nr 50.— *Inc. 54 h adl.*
- FARTHENIUS, Petrus
415. Oratio in laudem Hieronymi Barbadici. [Venezia, Joannes Baptista de Sessa, ca 1500]. 4°.
- R. 1020.
Oprawa i proweniencja: zob. pod nr 1.— *Inc. 44 o adl.*
- PAULUS de Crottis
- Brevis relatio vitae Petri Ferrici cardinalis v. Ludovicus Imolensis: Oratio. 1479.
- PAULUS de Sancta Maria
416. Scrutinium scripturarum. [Strassburg, Joannes Mentelin, ca 1474]. 2°.

H. *10762.

Inicjały malowane czerwoną farbą, w tekście rozjaśniane żółtą barwą.
Głosy polskie z XV i połowy XVI w.

Oprawa: deski obciągnięte jasną, gładką skórą, ślady klamer, XV w.—
Inc. 205.

PELAGIUS, Alvarus

417. De planctu Ecclesiae. Ulm, Joannes Zainer, 26.X.1474. 2°.

H. *891.

Inicjały drukowane, częściowo wypełnione ręcznie farbą czerwoną. Cały tekst rubrykowany.

Oprawa: deska i skóra z prostym wzorem liniowym wyciśniętym na ślepo, XV w. Brak całej przedniej i części tylnej okładki.

Proweniencja: *Inscriptus catalogo conuentus Tremesnensis*, poł. XVI w., zob. pod nr 54.— *Inc.* 431.

PELBARTUS de Themeswar

418. Sermones Pomerii de tempore. Hagenau, Henricus Gran pro Joanne Rymman, 27 VII 1498. 4°.

HC. *12551.

Inicjały na przemian czerwone i błękitne, tekst rubrykowany.

Głosy polskie z połowy lub drugiej połowy XVI w.

Oprawa: deski i gładka brązowa skóra, ślepy wytlók ornamentu liniowego na obrzeżach i grzbiecie, klamry, współczesna.

Proweniencja: Biblioteka kapitulna z daru ks. Juliana Bartkowskiego, rektora kościoła w Łeknie, 13 II 1931 r.— *Inc.* 68 a—b.

419. Sermones Pomerii de tempore. Hagenau, Henricus Gran pro Joanne Rymman, 22.II.1500. 2°.

H. 12552.

Trzy inicjały iluminowane.

Oprawa: deski, brązowa skóra ze ślepym wytłokiem różnym na przedniej i tylnej okładce, zniszczona, brak grzbietu, ślady klamer; początek XVI w.

Proweniencja: 1. *Inscribitur Cathalogo librorum Joannis Synodony Praesbyteri Pacostensis A.D. 1605.*— 2. *Pro Conventu Pacostensi S. Bonaventurae Fratrum Minorum...* 21 VII 1653, pod nr 40.— 3. *Ex libris Reverendi Patris Alberti Fugery, XVIII w.*

Razem z nr 421.— *Inc.* 416 a adl.

420. Sermones Pomerii de sanctis. Hagenau, Henricus Gran pro Joanne Rymman, 20.II.1499. 4°.

HC. *12555.

Częściowo rubrykowany: inicjały i glosatura marginalna sygnalizująca treść.

Oprawa: deski, brązowa skóra z ornamentacją roślinną wytłaczaną na ślepo, resztki klamer, początek XVI w.

Proweniencja: 1. *Ex libris monasterii Mogilnensis. Pro usu parochiae*, druga poł. XVI w., zob. pod nr 8 egz. I.— 2. *Ex Bibliotheca Monasterii Mogilnensis Congregationis Benedictino-Poloniae*, wiek XVII.— *Inc.* 57.

421. Sermones Pomerii quadragesimales. Hagenau, Henricus Gran pro Joanne Rymman, 10.VII.1500. 2°.

H. 12560.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 419.— *Inc.* 416 b adl.

422. Stellarium coronae virginis Mariae. [Basel, Johannes Amerbach, ca 1490/1495]. 4°.

HC. 12562. Pr. 7640. VB. 491.

Def.: brak kart a₁—a₃.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 118.— *Inc.* 87 a adl.

PERAUDI, Raimundus

423. Avisamenta confessorum. [Mainz, Petrus Schöffler], s. a. 2°.

H. 2225° VB 1548.

Pro weniencja: ks. L. Formanowicz dnia 3 VIII 1936 zanotował, że wykleił ten druk z Inc. 426: DURANTI, Guillelmus. Speculum iudiciale. Nürnberg, Antonius Koberger, 1486. 2°. GW 9157. Atoli inkunabułu tego w katalogu swym nie notuje; nie ma go też obecnie w magazynie.— Inc. 333 o.

PEREGRINUS

424. Sermones de tempore et de sanctis. [Köln, Henricus Quentell], 21.X. 1481. 2°.

HC. *12583. VK. 905.

Dwa egzemplarze.

Egz. I. Def.: brak karty tytułowej. Część pierwsza, o czasie, rubrykowana. W części o świętych inicjały na przemian czerwone i zielone. Głosy polskie z XV/XVI wieku.

Oprawa: deski, skóra brunatna, żelazne guzy, resztki klamer, ledwie widoczne ślady ślepego wytloku na tylnej okładce, koniec XV w.

Pro weniencja: 1. *Joannus a Słupia 1591*. Jan ze Słupia był proboszczem w Czestramie przed 1614 rokiem. DAP II, 420, 837.— 2. *Reverendus Dominus Paulus de Słupia plebanus in Lgin Pro Conuentu Patrum Bernardinorum Sierakouiensi dedit 1626. 16 Novembris*. Klasztor bernardynów w Sierakowie powstał w 1619 roku z fundacji wojewody poznańskiego Piotra Opaleńskiego i jego żony Zofii z Kostków, przy kościele poaugustiańskim. Kościół ten po kasacie klasztoru bernardynów przeznaczony został na parafialny. DAP II, 761, 765.— 3. Biblioteka Kapitułna z daru Franciszka Zygarińskiego z Poznania 16.II.1931 r.— Inc. 242.

Egz. II. Def.: brak dwu pierwszych kart. Głosy polskie z przełomu XV/XVI w.

Oprawa: deski obciążone gładką brunatną skórą, brak grzbietu, koniec XV w.

Pro weniencja: W drugiej połowie XVI w. w posiadaniu jakiejś rodziny, o czym świadczą zapiski dat urodzenia, zgonu, ślubu na tylnej okładzinie, za lata 1581—1595.— Inc. 335.

425. —

PERGER, Bernardus

426. Grammatica nova. [Hagenau, Henricus Gran], s. a. 4°.

H. *12602. Pr. 3174. VK. 402. BMC.III.682.

Głosy polskie z poł. XVI w.

Oprawa: nowa (1967 r.) w tekturę i świńską skórę. Fragmenty skóry z pierwotnej oprawy mniszej przyklejone od zewnątrz.

Pro weniencja: zob. pod nr 206.— Inc. 78 b adl.

PEROTTUS Nicolaus

427. Cornucopiae linguae latinae. Venezia, Paganinus de Paganinis, 4.V. 1489. 2°.

H. *12697.

Oprawa: deski obciążone brązową skórą z wyciśniętą na ślepo ornamentacją, śladami złocień i klamer.

Pro weniencja: 1. *Andreas filius fabrii ferari Anno Domini 1606*.— 2. Biblioteka Kapitułna, poł. XVII w.— Inc. 298.

428. Cornucopiae linguae latinae. Venezia, Aldus Manutius, 1499. 2°.

H. *12706.

Oprawa: deski, skóra brązowa z bogatą ornamentacją wytłaczaną na ślepo, ślady klamer, resztki zamków.

Proweniencja: 1. *Possessor libri huius est Lucas Spythek Proconsul pysydrensis. emptus est quattuor florenis anno Domini 1558.*— 2. *Possessor libri huius Simon Osmolin Canonicus Ecclesiae Collegiathae Sanctae Mariae Magdalenae emptus fflorenibus 4,* przełom XV/XVII w.— 3. *Inscriptus Catalogo Librorum Martini Bvcouiensis Plebani Sremensis. Emptus apud Executores Simonis Osmolin.* Marcin z Buku był plebanem śremskim od 1585 r. do śmierci w r. 1606. Biskup poznański Wawrzyniec Goślicki zamianował go dziekanem dekanatu śremskiego na kongregacji proboszczów archidiakonatu śremskiego w Krobi dnia 19.VI.1602 r. (DAP II, 271, 410, 869).— *Inc.* 516.

PETRUS de Bergamo

428a. *Tabula super omnia opera Thomae Aquinatis.* Bologna, Balthasar Azzoguidi, 11.III.1473. 2°.

H. *2816 (add.).

Def.: zbutwiały od strony apertury. Iluminowany inicjałami wielobarwnymi. Na końcu 12 kart rękopisu Jana z Radziejowa O.P., pisanego z końcem XV w., zawierającego Jana Torquemady „*Quaestiones evangeliorum*” na niedziele adwentu (czwarta niedziela w skrócie).

Oprawa: deski, brązowa skóra ze ślepym wyciskiem ornamentu liniowego, graficznego oraz plecionek. Guzy mosiężne (sześć zachowanych), ślady klamer, około 1475 r.

Proweniencja: 1. *Iste pertinet liber fratri Johanni de Radzeyow sacre Theologie licenciato ordinis predicatorum concessione ordinis ad vsum simplicem,* koniec XV w — 2. *Reverendissimi Capituli Gnesnensis,* XVI/XVII w.— *Inc.* 305.

PETRUS Comestor

429. *Historia scholastica.* [Strassburg, typogr. Jordani de Quedlinburg (Georgius Husner)], post. 24.II.1485. 2°.

H. *5533. BM. I, 132.

Inicjały wyciągnięte czerwoną farbą, tekst rubrykowany.

Oprawa: makulatura pokryta szarym papierem, XVIII w.

Proweniencja: 1. Stanisław Nepomucen Sieneński, zob. pod nr 113.— 2. *Ex libris Ecclesiae Kopanicensis,* XVIII w.— *Inc.* 250.

430. *Historia scholastica.* Strassburg, [Georgius Husner], 15.VII.1500. 2°.

H. *5538.

Drugi egzemplarz: *Inc.* 484 a adl. zaginął w czasie II wojny światowej.

Oprawa: deski, brązowa skóra, ślepy wycisk, klamry, początek XVI w.

Proweniencja: 1538 *Nomen possessoris Si cognoscere vellis In Costen natus Stanislaus Nomine vocatus.*

Razem z drukiem XVI w.— *Inc.* 411 a adl.

PETRUS Hispanus

431. *Copulata omnium tractatum, etiam syncategorematum et parvorum logicalium.* Köln, Henricus Quentell, 31.V.1496. 4°.

H. *8706. VK. 932.

Bogata glosatura łacińska, jeden wyraz polski z poł. XVI w.

Oprawa: Tylna okładka z deski obciągniętej brunatną skórą ze ślepym wytłokiem i śladami klauzur. Brak grzbietu i przedniej okładki. Koniec XV w.

Proweniencja: *Inscriptus Catalogo librorum Monasterii Vangrouicensis,* druga poł. XVI w., zob. pod nr 2.

Razem z nr 434.— *Inc.* 59 a adl.

432. *Summulae logicae.* Nürnberg, Georgius Stuchs, 1487. 4°.

Mead 1353. Stillw. J. 203. VB. 1914, 5.

Inicjały malowane na przemian barwami czerwoną i błękitną.

Glosatura łacińska.

- Oprawa: deski i żółta skóra ze ślepym wytłokiem o przewodzie ozdób roślinnych, zapięcie na jedną klamrę, wiek XV/XVI, naprawa w wieku XX.
 Proweniencja: *Ex libris monasterii Mogilnensis*, druga poł. XVI w., zob. pod nr 8 egz. I.
 Razem z nr 433.— *Inc. 35 b—c adl.*
433. *Textus omnium summularum*. [Nürnberg, Georgius Stuchs], s.a. 4°.
 H. *8679.
 Def.: brak karty tytułowej. Inicjały wyciągnięte czerwoną farbą.
 Głosatura łacińska.
 Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 432.— *Inc. 35 a adl.*
434. *Tractatus parvorum logicalium cum commentariis*. Köln, Henricus Quentell, 1498. 4°.
 H. 8697.
 Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 431.— *Inc. 59 b adl.*
- PETRUS Lombardus
435. *Glossa in epistolas Pauli*. [Esslingen, Conradus Fyner, n.p. 1473]. 2°.
 H. *10204.
 Def.: brak początku i końca. Tekst rubrykowany.
 Oprawa: skóra brązowa z ślepym wytłokiem ornamentu liniowego, wiek XV. Deski nie zachowały się, stoczone przez szkodniki. Między wiązkami paski pergaminu z dokumentu zawierającego polskie imię własne lub nazwę miejscowości, z początku XV w.
 Proweniencja: Biblioteka Kapitulna, pieczęć około 1850 r. — *Inc. 317.*
436. *Sententiarum libri IV*. [Basel, Bernardus Richel, ca 1482]. 2°.
 H. *10185.
 Główne inicjały dwubarwne, pozostałe na przemian czerwone lub błękitne.
 Głosatura łacińska.
 Oprawa: deski, brunatna skóra z ślepyimi wyciskami, ślady klamer; na przedniej okładce wyżłoczona plakietka ze sceną nawrócenia św. Pawła, na tylnej okładce superexlibris opactwa Trzemeszeńskiego; datowana 1551 r.
 Proweniencja: 1. *Iste liber est magistri Herbordi phisici de Magdeborg*, koniec XV w., zob. pod nr 211 egz. II.— 2. *Conuentus Tremesnensis Canonicorum Regularium*, XVII w., zob. pod nr 54.— *Inc. 452.*
437. *Sententiarum libri IV*. Basel, Nicolaus Kessler, 1487. 2°.
 H. *10194.
 Dwa egzemplarze.
 Egz. I. Inicjały na przemian czerwone i niebieskie.
 Oprawa: deski i brązowa skóra ze ślepyimi wytłokami ornamentów geometrycznych i roślinnych, ślady klamer. Przednia okładka uszkodzona przez odłamanie części deski stoczonej przez szkodniki.
 Proweniencja: *Ex libris Monasterii Mogilnensis*, druga poł. XVI w., zob. pod nr 8 egz. I.— *Inc. 299.*
 Egz. II. Def.: brak kart 1 i 291. Dół księgi butwieje na skutek zawilgoczenia. Inicjały w późniejszym okresie domalowane tylko gdzieniegdzie.
 Oprawa: deski, brązowa skóra, ślepy wycisk ornamentu liniowego i roślinnego, ślady klamer, XV/XVI w.
 Proweniencja: 1. Biblioteka pokarmelicka w Kcyni, zob. pod nr 16 egz. I.— 2. Biblioteka Kapitulna 12.VII.1937 r.— *Inc. 568.*
438. *Sententiarum libri IV cum conclusionibus Henrici Gorichem, problematicis s. Thomae de Aquino et articulis parisiensibus*. Basel, Nicolaus Kessler, 22.IX.1488. 2°.
 H. *10195.

Inicjały czerwone i błękitne na przemian. Księga uszkodzona przez zawilgocenie i insekty, zwłaszcza w dolnej części.

Oprawa: deski, brązowa skóra z ozdobami liniowymi i roślinnymi wyciśniętymi na ślepo, koniec XV w.

Proweniencja: 1. *Liber martini Raua penitenciarum Gnesnensis*, zob. pod nr 210 egz. II.— 2. *Post mortem Poenitentiariorum Gnesnensium*, druga poł. XVI w., zob. pod nr 159.— 3. Biblioteka Kapitulna, pieczętka około 1850 r.— *Inc.* 285.

439. *Sententiarum libri IV.* Basel, Nicolaus Kessler, 20.II.1498. 2°.

HC. *10198.

Głosy łacińskie.

Oprawa: deski i skóra brązowa, ślepy wycisk linearny i roślinny oraz szarf z imieniem MARIA, początek XVI w.

Proweniencja: 1. *Ex libris Poenitentiariorum Gnesnensium*, druga poł. XVI w., zob. pod nr 159.— 2. Biblioteka Kapitulna, pieczętka około 1850 r.— *Inc.* 336.

PETRUS de Vicentia et Petrus Isuaglies

440. *Relatio habita coram Sanctitate sua in consistorio secreto super falsis brevibus.* Romae, Eucharius Silber, s.a. 4°.

C. 4727.

Oprawa: deski, skóra cielęca z ornamentem linearnym, roślinnym i zwierzęcym wytłaczanym na ślepo, radełkowanym i złożonym. Na tylnej okładce gmerk: mała ze zwierciadłem. Poznań 1505—1510. Z oprawy wydobyto w 1965 roku makulaturę z kilku druków.

Razem z nr 450, 483 i 534.— *Inc.* 24 c adl.

PEURBACH Georgius

Theoricæ novæ planetarum v. Johannes de Sacrobusco: Sphaera mundi 1482.

Pseudo — PHALARIS

441. *Epistolae*, s.l.t.a. 4°.

H. *12878.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 1.— *Inc.* 44 l adl.

PHARETRA

442. *Pharetra doctorum et philosophorum.* [Köln, Conradus Winters de Homborch, ante 20.IX.1479?]. 2°.

H. 12907. VK. 938.

Def.: brak dwu kart.

Oprawa: deski, brunatna skóra, ślepy wycisk liniowy, klamry, ślad kateny, współczesna.

Proveniencja: *Reverendissimi Capituli Metropolitanani Gnesnensis*, początek XVII w.— *Inc.* 319.

443. *Pharetra fidei catholicae.* Leipzig, Conradus Kachelofen, 1494. 4°.

H. *12914.

Dwa egzemplarze.

Egz. I. Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 10.— *PL.* 246 d adl.

Egz. II. Inicjały czerwone, rubryki.

Oprawa: zob. pod nr 9.— *Inc.* 74 b adl.

444. *Pharetra fidei catholicae.* Leipzig, Conradus Kachelofen, 1495. 4°.

HC. *12915.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 71 egz. II.— *Inc.* 28 i adl.

PHILELPHUS, Franciscus

445. *Epistolae.* [Basel, Joannes Amerbach, ca 1496]. 4°.

H. 12928.

Oprawa: deski, brązowa skóra, ślepy wycisk ornamentów roślinnych, liniowych, geometrycznych i alegorycznych, klamry, pocz. XVI w. Wyklejki z rękopisu pergaminowego z początku XV w. w języku słowiańskim.

Pro w e n i e n c j a: 1. *Floriani Tyesti liber*, początek XVI w.— 2. *Anno domini incarnationis christi 1544 scripsit propria manu nicolaus Jusii hoc anno veni monasterium fratrum predicatorum*.— 3. *Fratris Cypriani Conuentus Lublinensis*, początek XVII w.— 4. *Collegii Poenitentiariorum Gnesnensium*, XVIII w., zob. pod nr 159.— 5. Biblioteka Kapitulna, pieczętka około 1850 r.— *Inc.* 29.

446. Epistolae. Venezia, Joannes Tacuinus, 20.IX.1498. 2°.

HC. *12947.

Na karcie tytułowej modlitwa polska z końca XVI w.

Oprawa: niegdyś mnisza, deski do połowy pokryte skórą.

Pro w e n i e n c j a: 1. *Zatarta*.— 2. *Paulus Strometius... Nicodemo Thaborowski... dono dedit 9.XI.1575*.— 3. *Simon Albinus verus possessor libri huius*.— 4. *Liber iste emptus est per Valentinum de Szamotyły Cracouiae 24... 1589*.— 5. *Gregorio Naklensi Wicosowio Reverendus pater Jacobus Christophori a Piła hunc librum in pignus uerae amicitiae dono dedit Dzierniesz 6 Julii Anno 1620*.— 6. *A. Dyamenta 18...*— 7. Biblioteka Kapitulna z daru testamentalnego X. A. Dyamenta: 1885, zob. pod nr 90. R a z e m z drukiem XVI w.— *Inc.* 352 b adl.

PIASIUS, Baptista

447. Prognosticon anni 1493. [Cremona, Carolus Darlerius, 1492]. 4°.

CKI. 4430.

Oprawa i pro w e n i e n c j a: zob. pod nr 1.— *Inc.* 44 q adl.

PICUS de Mirandula, Joannes

448. Opera I—II. Bologna, Benedictus Hectoris Faelli, 20.III.1496 2°.

HC. 12992 (add.) p. I—II.

Oprawa: deski, brązowa skóra, ślepy wycisk drobnej ornamentacji liniowej i roślinnej, ślady klamer, początek XVI w.

Pro w e n i e n c j a: *Inscriptus Cathalogo librorum Monasterii Vangroueensis*, początek XVII w., zob. pod nr 2.— *Inc.* 264 a—b.

PIUS II papa

449. In Europam. [Memmingen, Albertus Kunne, n.p. III.1491]. 4°.

HC. *258.

Fragment: k. a₃—1₇.

Oprawa: tektura i półskórek, XIX w.

Pro w e n i e n c j a: Biblioteka Kapitulna, pieczętka około 1850 r.— *Inc.* 79.

POGGIUS Florentinus

450. Epistola ad fratrem Hieronymum Savonarolam. Roma, [Eucharius Silber, ca 1498]. 4°.

H. 13209.

Oprawa: zob. pod nr 440.— *Inc.* 24 d adl.

PONTIFICALE

451. Pontificale Romanum. Roma, Stephanus Planck, 16.VIII.1497. 2°.

H. *13287.

Dwa egzemplarze.

Egz. I. Def.: brak kart 1—4 nlb, 1—19 i 21 (z kart 17—19 pozostały skrawki). Na końcu wszyte 2 karty nlb. z formułami poświęcenia obrazu Matki Boskiej i innych świętych, puszki i monstrencji oraz z obrzędem sakramentu małżeństwa.

Oprawa: zachowała się żółta skóra pokrywająca ongiś tylną okładkę, z wyciskiem ślepym i złotym, ornamentu liniowego i roślinnego oraz herbu Doliwa, XVI wiek.— *Inc.* 231.

Egz. II. Oprawa: ongiś deski (dzisiaj brak) i gładka skóra brązowa w obramowaniu pojedynczej linii wyciśniętej na ślepo. Na grzbiecie złożone rozetki.

Proweniencja: *Ex libris Martini Reguli Prepositi [Hospitalis S. Annae?]*, poł. XVII w.— *Inc.* 232.

PRACTICA

452. *Practica ad annum ...*, germanice. [Leipzig, Gregorius Boettiger]. 4°. CKI. 5498.

Ks. Formanowicz i Komisja GW nie zdołali ustalić autora i roku; dokonała tego mgr E. Szandorowska z Biblioteki Narodowej. Publikacja zastrzeżona do czasu ukazania się CKI.— *Inc.* 71 h.

453. —

PRAECEPTORIUM

454. *Praeceptorium perutile de decalogo*. Leipzig, Conradus Kachelofen, 1494. 4°.

H. *13317.

Rubrykowany poza połowę, reszta woluminu bez ozdób.

Oprawa: zob. pod nr 9.— *Inc.* 74 c adl.

PRIVILEGIA

455. *Privilegia et indulgentiae Fratrum Minorum Ordinis s. Francisci*. Leipzig, Wolfgangus Stoeckel, 1498. 4°.

HC. *13373.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 71 egz. II.— *Inc.* 28 h adl.

PROCESSUS satanae contra genus humanum.

456. *Tractatus procuratoris editus sub nomine diaboli*. [Romae, Stephanus Planck, ca 1485]. 4°.

HCR. 2643.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 71 egz. II.— *Inc.* 28 a adl.

PROGNOSTICON

457. *Prognosticon ad annum 1497*. [Reutlingen, Michael Greyff, 1496/97]. 4° CKI. 5499.

Wydobyty z makulatury, bez oprawy. Głosy polskie z XV/XVI w.— *Inc.* 71 a—b.

458. *Prognosticon ad annum...* [Leipzig, Gregorius Boettiger, 1492/97]. 4°.

Fragment niezidentyfikowany przez BN, wyłączony z CKI.— *Inc.* 71 n.

459. *Prognosticatio ad annum 1499*. (Germanice). [Leipzig, Conradus Kachelofen, ca 1499]. 4°.

CKI. 5672.

Fragment.

Proweniencja: *Comparatus per fratrem mathiam de costen 1499*.— *Inc.* 71 c.

PSALTERIUM

460. *Psalterium*. Ed. Bruno episcopus Herbipolensis. [Würzburg, Georgius Reyser, ca 1485]. 2°.

HC. *4011.

Dwa egzemplarze, trzeci: *Inc.* 490 zaginął w czasie II wojny światowej.

Egz. I. Def.: brak prologu (1 składka) i k. 184. Inicjał czerwono-niebieski.

Oprawa: deski i brązowa skóra wytłaczana na ślepo w ornament linearny i roślinny, 3 okucia zachowane na przedniej i 4 na tylnej okładce, ślady zamknięć, koniec XV w.

Proweniencja: 1. 1555 *A magistro Alexio Zachwieya Penitenciaro Posnaniensis opera Gregorii Nadaricii R[ite] expeditus Psalteristis Posnaniensibus expeditum*. Dr Grzegorz Nadarzycki z Ryczywołu był w latach 1533—1553 altarystą patronatu Górków w katedrze poznańskiej, pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia NMP, Trzech Królów, św. Wojciecha i św. Stanisława. Jako sekretarz kapitulny był także kustoszem kolegiaty NMP na Zamku (czyli na Ostrowie Tumskim) w Poznaniu. Sprawował również urząd penitencjarza. (DAP I, 449, 684 i II, 593).— 2. Biblioteka Kapitulna, pieczętka około 1850.— *Inc.* 290.

Egz. II. Głosy polskie z połowy XVI w.

Oprawa: deski (połowa tylnej odłupana) i brązowa skóra (z grzbietu i tylnej okładziny niemal doszczętnie zdarta), o przewadze ornamentu roślinnego wyciskanego na ślepo, ślady zamknięć, początek XVI w.

Proweniencja: *Frater Jacobus de maczevo Liber Monasterii Trzemeschensis*, początek XVI w., zob. pod nr 54.— *Inc.* 533.

461. Psalterium. Ed. Bruno episcopus Herbipolensis. [Nürnberg], Antonius Koberger, 1497. 4°.

HC. *4013.

Dwa egzemplarze.

Egz. I. Oprawa: tektura i imitacja skóry, początek XIX w.

Proweniencja: 1. *Conventus Posnaniensis*, XVII w.— 2. Biblioteka Kapitulna, pieczętka około 1850 r.— *Inc.* 23.

Egz. II. Def.: brak składki a.

Oprawa: makulatura z mszału XV-wiecznego (m. i. fragment mszy pasterskiej na Boże Narodzenie), obciążona pergaminową kartą z antyfonarza XIV-wiecznego, zapewne sporządzona na przełomie XVI/XVII w.

Proweniencja: 1. *Ad vsum fratris Mathuae Vilmensis*, XVII w.— 2. *Carmeli Bydgostiensis*, XVIII w., zob. pod nr 61.— 3. Z biblioteki pokarmelickiej w Kcyni 12.VII.1937, zob. pod nr 16 egz. I, do Biblioteki Kapitulnej.— *Inc.* 90.

QUAESTIO

Quaestio de censibus v. Discordia praedicatorum. 1495.

462. Quaestiones naturales antiquorum philosophorum de diversis generibus ciborum et potus. Köln, Cornelius de Zierikzee, ca 1500. 4°.

R. 706. VB. 1108, 1.

Def.: karty a₁—a₆.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 10.— *PL* 246 f adl.

RABANUS Maurus

463. De sermonum proprietate sive Opus de universo. [Strassburg, Adolphus Rusch, ante 20.VII. vel VI.1467]. 2°.

HC. *13669.

Def.: brak 12 kart.

Oprawa: półpiótno, XIX w.

Proweniencja: Biblioteka Kapitulna, pieczętka około 1850 r.— *Inc.* 332.

RAINERIUŚ de Pisis

464. Pantheologia I—II. Nürnberg, Antonius Koberger, 3.VIII.1474. 2°.

HC. *13017 I—II.

Wielobarwne inicjały i ozdobniki w tekście. Inicjały* główne nieiluminowane.

Oprawa: deski, brązowa skóra ze ślepym wyciskiem ornamentu geometrycznego i roślinnego, okucia (brak 5), klamry (brak 1), Norymberga ok. 1475 r.

Proweniencja: *Ex Bibliotheca Reverendissimi Capituli Metropolitanii Gnesnensis*, XVII w.— *Inc.* 400—401.

REGIOMONTANUS, Johannes

465. Canon in ephemerides. [Venezia, Petrus de Quarengiis, ca 1492—1499]. 4°.

- HC. *13803.
 Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 114.— *Inc. 43 f adl.*
 Dialogus inter Viennensem et Cracoviensem v. Joannes de Sacro-
 busco: Sphaera mundi. 1482.
466. Ephemerides sive Almanach perpetuum. Venezia, Petrus Liechtenstein,
 1498. 4°.
 HC. *13798.
 Dwa egzemplarze.
 Egz. I. Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 114.— *Inc. 43 a adl.*
 Egz. II. Oprawa: mnisza w deski i skórę brązową ze ślepym wytlókiem
 ornamentów figuralnych i roślinnych, Kraków? około 1515 r.
 Proveniencja: *Conventus Gnesnensis ordinis minorum*, początek
 XVII w., zob. pod nr 146.
 Razem z czterema drukami XVI w.— *Inc. 83 b adl.*
- REUCHLIN, Joannes
467. Vocabularius brevilocus. Köln, [Joannes Koelhoff], 1487. 2°.
 C. 6292. VK. 1020.
 Def.: brak 8 kart z początku i 1 na końcu. Głosy polskie z XV w. i pierw-
 szej poł. XVI w.
 Oprawa: bez oprawy.
 Proveniencja: Biblioteka Kapitulna, XX w.— *Inc. 413.*
468. Vocabularius brevilocus. Strassburg, [typogr. Jordani de Quedlinburg
 (Georgius Husner)], 1493. 2°.
 C. 6296.
 Def.: brak k. Aa₁₋₂. Głosy polskie z poł. i drugiej poł. XVI w.
 Oprawa: deski, gładka żółta skóra, ślady klamer, współczesna. Wyklejki
 z łacińskiego rękopisu gramatycznego z XV w.
 Proveniencja: Biblioteka Kapitulna, pieczętka ok. 1850 r.— *Inc. 238.*
469. Vocabularius brevilocus. Nürnberg, [Antonius Koberger], 21.II.1494. 4°.
 C. 6297.
 Nieliczne głosy polskie z około połowy XVI w.
 Oprawa: deski, brązowa skóra, ślepy wycisk ornamentu geometrycznego
 i roślinnego (skóra zachowana jedynie na prawym górnym narożu
 przedniej okładki), ślady klamer, współczesna.
 Proveniencja: 1. *Iste est liber Bartholomei de antiquo opido p...*,
 połowa XVI w.— 2. *Petrus Rzgowiensis Anno Domini 1596.*— 3. *Reve-*
rendissimi Capituli Gnesnensis, XVII w.— *Inc. 62.*
- RHAZES, Muhammad
470. Liber nonus ad Almansorem etc. Venezia, Otinus de Luna, Papiensis,
 21.VII.1497. 2°.
 H. *13897.
 Bogata glosatura łacińska.
 Oprawa: zob. pod nr 49.— *Inc. 364 a adl.*
- ROLEWINCK, Werner
471. Fasciculus temporum. Strassburg, Joannes Prüss, 1487. 2°.
 H. *6936.
 Inicjały czerwone, rubrykowane.
 Oprawa: zob. pod nr 5.— *Inc. 515 b adl.*
472. Fasciculus temporum. [Strassburg, Joannes Prüss, n.a. 1490]. 2°.
 H. *6915.
 Trzy egzemplarze.
 Egz. I. Dolna krawędź bloku i narożnik zbutwiałe.

Oprawa: mnisza; dochował się fragment tylnej deski i brązowa skóra z wyciśniętym na ślepo ornamentem geometrycznym i roślinnym; koniec XV w.

Proweniencja: 1. *Joannes Miskowski*, XVI/XVII w.— 2. Biblioteka Kapitulna, pieczęćka około 1850 r.— *Inc. 254*.

Egz. II. Def.: brak karty tytułowej.

Oprawa: zob. pod nr 4.— *Inc. 255 a adl.*

Egz. III. Def.: brak 7 kart początkowych i 4 końcowych.

Oprawa: granatowy karton, nowoczesna.

Proweniencja: 1. *Laurenty Korzeniowski*, XVIII w.— 2. Biblioteka Kapitulna, pieczęćka ok. 1850 r.— *Inc. 256*.

473. Fasciculus temporum. [Strassburg, Joannes Prüss, n.a. 1490]. 2°.

HC. *6916. Pol. 3362.

Trzy egzemplarze.

Egz. I. Notatki uzupełniające z zakresu historii Polski, naniesione w pierwszej poł. XVI w.

Oprawa: deski i skóra wytłaczana na ślepo w ornament linearno-roślinny na przedzie i linearny tylko z tyłu, klamry, koniec XV w. Grzbiet nowy dodano przy naprawie okładek.

Proweniencja: 1. *Fasciculus fratris Ludouici de Dolzko*, ok. 1500 r.— 2. *Pro cella predicatoris [P. P. Bernardinorum]*, por. k. LXXI, koniec XVI w.— 3. Biblioteka Kapitulna, pieczęćka około 1850 r.

Razem z nr 538.— *Inc. 252 a adl.*

Egz. II. Karta tytułowa z wydania HC. *6915 (informacja BN).

Oprawa: zob. pod nr 148 egz. II.— *Inc. 253 a adl.*

Egz. III. Główny inicjał czerwony, niektóre ryciny pociągnięte zieloną farbą.

Oprawa: zob. pod nr 241.— *Inc. 505 b adl.*

SALICETO, Guilelmus de

474. De salute corporis. — Acc.: Joannes de Turrecremata. De salute animae. Leipzig, Arnoldus de Colonia, 1495. 4°.

HC. *14152.

Def.: stoczony przez larwy owadów.

Oprawa: zob. pod nr 111.— *Inc. 82 e adl.*

475. De salute corporis. — Acc.: Joannes de Turrecremata: De salute animae. [Köln, Cornelius de Zierickzee, ca 1500]. 4°.

HC. *14150.

Def.: karta 1 wydarta, całość uszkodzona przez insekty, inicjały uzupełnione zwykłym inkaustem.

Oprawa: zob. pod nr 9.— *Inc. 74 k adl.*

476. Summa conservationis et curationis. Chirurgia. Venezia, Martinus Saracenus, 8.V.1490. 2°.

HC. *14145.

Glosatura łacińska.

Oprawa: zob. pod nr 49.— *Inc. 364 b adl.*

SALICETUS, Nicolaus

477. Antidotarius animae. Nürnberg, Kaspar Hochfeder, 31.VIII.1494. 8°.

HR. 14166.

Def.: brak kart 1, 8, 40, 64, 81, 87—89, 96, 104, 116—129, 136, 137, 144—153, 224, 249, 250, 255—271, 273, 289, 297 i od karty 300 do końca.— Kilka glos polskich z drugiej połowy XVI w.

Oprawa: bez okładek.— *Inc. 13*.

SALOMON

478. Salomon et Marcolphus. [Leipzig, Conradus Kachelofen, 1487—97]. 4°.

CKI. 4865.

Def.: brak 1 karty. Inicjały i rubryki w tekście.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 50.— *Inc. 54 m adl.*

479. Salomon et Marcolphus. [Leipzig, Conradus Kachelofen], s.a. 4°.

C. 5234.

Pierwszy inicjał wyciągnięty rubrem, następne miejsca niewypełnione.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 319.— *Inc. 70 d adl.*

SAMUEL Rabbi

480. Epistola contra Iudaeorum errores. Köln, Henricus Quentell, 1493. 4°.

HC. *14268.

Dwa egzemplarze.

Egz. I. Inicjały wyrysowane zwykłym inkaustem.

Oprawa: zob. pod nr 9.— *Inc. 74 g adl.*

Egz. II. Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 71 egz. II.—
Inc. 28 k adl.

481. Rationes breves seu redargutio contra Iudaeorum errores Messiae adventum adhuc exspectantes. Köln, [Henricus Quentell], 1499. 4°.

HC. *14271.

Def.: uszkodzony przez szkodniki i zbutwienie. Inicjały czerwone, rubryki w tekście.

Oprawa: zob. pod nr 111.— *Inc. 82 l adl.*

SANCTO GEORGIO, Johannes Antonius de

482. Tractatus appellationum. Venezia, Philippus Pincius, 24.IX.1497. 2°.

HC. *7595.

Oprawa: mnisza, deski i brązowa skóra ze ślepym wytłokiem rombów z ptakami i kół z kwiatami, poprzedzielanych liniami, ślady klamer, około 1500 r.

Proveniencja: *Ex Bibliotheca Reverendissimi Capituli Metropolitanii Gnesnensis*, poł. XVII w.— *Inc. 310.*

SAVONAROLA, Hieronymus

483. Compendium revelationum. Florentiae, Franciscus Bonaccursius, 5.X. 1495. 4°.

HC. 14332 = C. 5272.

Oprawa: zob. pod nr 440.— *Inc. 24 e adl.*

SCHEDEL, Hartmann

484. Liber chronicarum. Nürnberg, Antonius Koberger, 12.VII.1493. 2°.

HC. *14508.

Def.: brak 20 kart i ozdobnego inicjału na k. CCLXVII. Tekst częściowo uszkodzony przy obcinaniu bloku. Pierwszy inicjał wyzłocony, tekst rubrykowany.

Oprawa: nieoryginalna, deski, żółta skóra ze ślepo wytłoczonym bogatym ornamentem roślinnym i liniowym, wiek XVI.

Proveniencja: Biblioteka Kapitulna, pieczęć około 1850 r.—
Inc. 323.

SENECA

485. Proverbia. Venezia, Joannes Baptista de Sessa, 1489. 4°.

HR. 14645.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 1.— *Inc. 44 f adl.*

SEQUENTIAE

486. Sequentiarum textus cum optimo commento. [Köln, Henricus Quentell, ca 1496]. 4°.

H. *14686. VK. 1081.

Glosatura łacińska i polska z poł. lub drugiej poł. XVI w.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 181.— *Inc. 77 a adl.*

SERMONES

487. Sermones parati de tempore et de sanctis. s.l.t.a. 2°.

H. *12406.

Drugi egzemplarz: *Inc. 455* zaginał w czasie II wojny światowej.

Niektóre inicjały wyciągnięte czerwoną farbą, częściowo rubrykowany.

Glosatura polska z pierwszej poł. XVI w.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 227.— *Inc. 417 b adl.*

488. Sermones parati de tempore et de sanctis. Strassburg, [typogr. Jordani de Quedlinburg (Georgius Husner)], 1.IX.1487. 2°.

H. *12411.

Bogata glosatura polska z drugiej poł. XVI w. Inicjały czerwone i błękitne.

Oprawa: skóra wytłaczana na ślepo we wzory roślinne i linearne, ślady klamer, deski zostały zniszczone przez szkodniki i usunięte, brak grzbietu, koniec XV w.

Proveniencja: *Conventus Tremesnensis*, XVII w., zob. pod nr 54.— *Inc. 465.*

489. Sermones parati de tempore et de sanctis. [Strassburg, Martinus Flach, ante 26.X.1500]. 2°.

H. *12398. BM. I. 158.

Oprawa: bez okładek.

Proveniencja: *Liber monasterii Tremesnensis*, pierwsza poł. XVI w., zob. pod nr 54.— *Inc. 463.*

SIFRIDUS de Arena

490. Expositiones seu declarationes titulorum utriusque iuris. Köln, Johannes Koelhoff, 3.XII.1491. 2°.

H. 14725. VK. 1087.

Def.: brak karty tytułowej. Inicjał na k. a₂ czerwony, ozdoby tekstu czerwone i błękitne.

Oprawa: deski, brązowa skóra z ornamentem linearnym i roślinnym wyciśniętym na ślepo, okucia mosiężne i ślady takichże klamer. Z tylnej okładki zachowany fragment deski z jednym narożem. Koniec XV w.

Proveniencja: *Ex Bibliotheca Reverendissimi Capituli Metropolitanani Gnesnensis*, poł. XVII w.— *Inc. 337.*

SIMON de Cassia

491. Expositio Evangeliorum. [Strassburg, Joannes Prüss, ca 1484—87]. 2°.

H. 4557.

Def.: Brak karty tytułowej.

Oprawa: deski, brązowa skóra, ślepy wytłok ornamentu roślinnego, linearnego i alegorycznego (gryfy), ślady klamer i okuć, koniec XV w.

Proveniencja: *Inscriptus catalogo conuentus Tremesnensis*, poł. XVI w., zob. pod nr 54.— *Inc. 440.*

SIMON de Cremona O.E.S.A.

492. Postilla sive Opus praedicabile de evangeliis ac epistolis. Reutlingen, [Johannes Otmar], 26.V.1484. 2°.

H. *5823 I—II.

Inicjał wielobarwny na k. II w części I, pozostałe na przemian czerwone i błękitne. Dwie glosy polskie z końca XV w. na karcie tytułowej tejże części I.

Oprawa: deski, brązowa skóra, ślepy wycisk ornamentu roślinnego i geometrycznego, ślady klamer, koniec XV w.

Proweniencja: *Inscriptus catalogo Conuentus Tremesnensis*, pol. XVI w., zob. pod nr 54.— *Inc.* 530—531.

SIXTUS IV papa

Bulla „Etsi dominici gregis” v. Baptista de Salis: *Summa casuum conscientiae*. 1499.

493. —

SOCINUS, Marianus

494. *Repetitio super materia irregularitatis*. [Roma, Georgius Lauer, ca 1475]. 2°.

H. 10769. Pr. 3427. BM. IV, 41.

Oprawa: zob. pod nr 24.— *Inc.* 403 *g adl.*

SOLINUS, Julius

495. *Polyhistor sive de mirabilibus mundi opus a Philippo Beroaldo emendatum*. Bologna, Benedictus Hectoris, 1500. 4°.

H. *14886.

Oprawa: tektura i zielone płótno, XIX w.

Proweniencja: 1. *Sum Petri Dambrowski*, XVI w.— 2. *Hic est liber conventus Posnaniensis ordinis Praedicatorum ad bibliothecam applicatus*, koniec XVII w., zob. pod nr 37.— 3. Biblioteka Kapitulna, pieczęć około 1850 r.

Razem z 5 drukami XVI w.— *PL* 287 *c adl.*

SPECULUM

496. *Speculum exemplorum*. [Strassburg, typogr. Jordani de Quedlinburg (Georgius Husner)], 4.XII.1495. 2°.

H. 14919.

Def.: brak 10 kart „Tabula exemplorum”.

Oprawa: zachowała się tylko tylna deska z fragmentem brązowej skóry, wyciskanej na ślepo w prymitywne ornamenty geometryczne i stylizowane roślinne, ślad klamer, koniec XV w.

Proweniencja: *Ex libris monasterii Mogilnensis*, początek XVII w., zob. pod nr 8 egz. I.— *Inc.* 354.

SPRENGER, Jacobus

497. *Malleus maleficarum*. [Speyer, Petrus Drach, ca 1492]. 4°.

HC. *9240. VB. 2035.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 195 egz. II.— *Inc.* 53 *d adl.*

498. *Malleus maleficarum*. S.l.t.a. 8°.

H. 9241.

Oprawa: deski i świńska skóra wyciskana na ślepo w prosty ornament linearny i roślinny. Na grzbiecie radełkowy ornament w kształcie poprzecznych łańcuszków.— *Inc.* 16.

STATUTA

499. *Statuta provincialia Gnesnensia*. [Strassburg, Johannes Grüninger, 1496—97]. 4°.

CS. 998. H. *15034.

Oprawa: zob. pod nr 43.— *Inc.* 27 *b adl.*

500. *Statuta synodalia Wratislaviensia*. Wrocław, Caspar Elyan, 9.X.1475. 4°.

C. 5625. Pr. 2650. CKI. 5099.

Makulatura bez oprawy.— *Inc.* 71 *f.*

STEINHOWEL, Henricus

501. *Büchlein der Ordnung. Von der Krankheit der Pestilenz*. Ulm, Conradus Dinckmut, s.a. 2°.

H. 15057. Pr. 2560. VB. 2660, 3.
Defekt: k. 2 i 7 wydobyte z makulatury.
Oprawa: bez okładek.— *Inc.* 333 g.

STELLA

502. Stella clericorum. [Leipzig, Conradus Kachelofen, für] I[ohannes] S[chmiedhöfer, ca 1490]. 4°.

H. 15065. CS. 999.
Dwa egzemplarze.
Egz. I. Inicjały czerwone i rubryki w tekście.
Oprawa i proweniencja: zob. pod nr 50.— *Inc.* 54 b adl.
Egz. II. Inicjały dorysowane inkaustem, glosy łacińskie.
Oprawa: zob. pod nr 9.— *Inc.* 74 e adl.

503. Stella clericorum. [Leipzig, Conradus Kachelofen, ca 1490]. 4°.

H. 15066. VB. 1278.
Def.: brak k. 14, miejsca na inicjały niewypełnione.
Oprawa: zob. pod nr 73.— *Inc.* 51 e adl.

504. Stella clericorum. Leipzig, Arnoldus de Colonia, 1494. 4°.

HCR. 15078.
Def.: uszkodzony przez szkodniki, miejsca na inicjały niewypełnione.
Oprawa: zob. pod nr 111.— *Inc.* 82 m adl.

SUMMENHART, Conradus

505. Opus septipartitum de contractibus. Hagenau, Henricus Gran, 13.X. 1500. 2°.

H. *15179.
Oprawa: deski, brązowa skóra, ślepy wytlók, wyzłacana plakietka ze sceną Ukrzyżowania, rok 1533.

Proweniencja: 1. *Sum doctoris Gregorii Chamotulini Archidiaconi posnaniensis Anno Christi nati Comparatus 1534.* — Grzegorz z Szamotuł, syn mieszczanina nazwiskiem Snopek, studiował od 1499 roku na Akademii Krakowskiej, 1506 otrzymał mistrzostwo sztuk wyzwolonych, 1507—1509 był rektorem szkoły katedralnej w Gnieźnie, w 1510 roku rektorem szkoły katedralnej na Wawelu. W roku 1517, jako doktor dekretów, inkorporowany został w Krakowie do wydziału prawniczego; wydał szereg opracowań prawnokanonicznych o charakterze kompilacyjnym. W roku 1533, mianowany przez biskupa Łatańskiego archidiaconem poznańskim, dał się poznać jako przeciwnik reformacji i humanizmu: dziełka polemiczne przeciw Hegendorferowi. W latach 1537/8 sprawował w Krakowie urząd rektora. Zmarł 11 lub 12.VII.1542 w Poznaniu. (PSB IX, 90—91; por. DAP II, 95, 294, 305, 605 n, 675, 683, 829).— 2. *Post obitum autem suum qui fuit Anno domini 1541 feris diuisionis Apostolorum, per executores est adiunctus libris D. Laurentii de Slupcza in vsum studiosi iuris datus.*— 3. *Ex libris Iacobi Dubicki emptus 24 grossis Gnesne A. D. 1613.*— 4. *Reverendissimi Capituli Gnesnensis, XVII wiek.*— *Inc.* 262.

TARTAGNIS, Alexander de

506. Lectura super prima et secunda parte Digesti veteris (cum apostillis). Venezia, Joannes Herbort de Seligenstadt, 15.VI.1484. 2°.

H. *15290.
Oprawa: mnisza, deski do połowy pokryte brązową skórą ze ślepym wytlókiem ornamentów linearnych i roślinnych oraz z wyzłoconymi rozetami, klamry, pierwsza ćwierć XVI wieku.

Proweniencja: 1. *Alberti Psarsky Juris utriusque doctoris Studii Bononiensis 1525.* Wojciech Psarski, kanonik, oficjał i wikariusz generalny gnieźnieński, ur. 1477 w Kościanie, zmarł w Gnieźnie

1567 r. (KPK III, 303—307).— 2. *Reverendissimi Capituli Gnesnensis*, poł. XVII w.

Razem z drukiem XVI w.— *Inc.* 308 b adl.

TERENTIUS

507. *Eunuchus germanice*. Ulm, Conradus Dinckmut, 1486. 2°.

HC. *15436. Pr. 2569.

Def.: k. a₄ i a₆ wydobyte z makulatury.— *Inc.* 333 h.

THEMISTIUS

508. *Paraphrasis in Aristotelem*. Venezia, Bartholomaeus de Zanis, 6.X. 1499. 2°.

HC. *15464.

Def.: brak karty tytułowej.

Oprawa: mnisza, deski i skóra ze ślepym wytłokiem ornamentu linearnego i roślinnego, ślady klamer, pocz. XVI w.

Proweniencja: Biblioteka Kapitulna, pieczętka około 1850 r.— *Inc.* 221.

THEODULUS

509. *Ecloga*. Leipzig, Conradus Kachelofen, 1492. 2°.

HC. 15483.

Dwa czerwone inicjały i rubryki na pierwszych trzech kartach.

Glosatura łacińska i kilka glos polskich z pierwszej poł. XVI w.

Oprawa: zob. pod nr 36.— *Inc.* 75 b adl.

THIENIS, Gaietanus de

510. *Expositio super libros De anima Aristotelis*. Venezia, Antonius de Strata, 30.IX.1481. 2°.

H. 15503.

Oprawa: mnisza w deski i żółtą skórę, koniec XV w.

Proweniencja: 1. *Liber Martini Raua Penitentiarie Gnesnensis*, początek XVI w., zob. pod nr 210 egz. II.— 2. *Hoc Librum [!] est Nicolai Szarnowsky quod non magis nec minus me pensat nisi 8 gross. Anno 1519.*— 3. *Collegii Paenitentiariorum Gnesnensium*, XVII w.— 4. Biblioteka Kapitulna, pieczętka około 1850 r.

Razem z nr 511.— *Inc.* 219 a adl.

511. *Quaestiones de sensu agente, de sensibilibus communibus et de intellectu*. — Acc.: Joannes de Janduno: *Super textu Aristotelis De substantia orbis*. Venezia, Antonius de Strata, 22.X.1481. 2°.

H. 15507.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 510.— *Inc.* 219 b adl.

THOMAS de Aquino s.

512. *Catena aurea*. [Augsburg, Guntherus Zainer, ca 1473/74]. 2°.

H. *1328.

Jedna glosa polska z końca XV w. Def.: wielobarwne inicjały na początku Mt, Mr i Io wyrwane. Mniejsze inicjały dwubarwne: czerwono-żółte, tekst urozmaicany żółtą farbą. Iluminował w roku 1476 bakałarz dekretów Maciej Pałędzki, o czym świadczy odręczny jego zapis umieszczony na przedostatniej karcie, tej treści: „*Anno a natiuitate Domini MCCCCLXXVI Ego inuitalis presbyter domini Mathias dictus palanczky Baccalaureus in decretis Ad honorem omnipotentis dei et Beatissime virginis et gloriosorum in hoc Climate satis incliti Regni polonie Adalberti et Stanislai insignium patronorum et Ad Culmen ac decus Reuerendissimi patris Domini Jacobi kkooth huius Sancte Gneznsensis et primatē Ecclesie Decani Illuminaui et Beatissimi presulis Augustini Doctoris eximii Concordancius ut reor et pene ubique per me circumspectas ut arbitror debito ordine ad textum*”

assignavi Textum hunc corexi et alibi quod deesset Supleui et huius Summe Beatissimi patris et Sancti doctoris Auree cathene Thome aquinatis dicta perlegi et in parte corexi Et nisi lacessitus ac quibus fuisssem perplexus incommodis et si partem hausi totum tandem habere opto."

Oprawa: współczesna drukowi, w deski i brązową skórę, z bogatą ornamentacją wytłaczaną na ślepo i z klamrami; zachowała się tylko przednia okładka i fragmenty skóry grzbietu.

Pro weni encja: 1. Jakub Kot z Dębna, zapewne krewny arcybiskupa Wincentego, od 24.II.1442 r. kanonik, od 1443/1444 dziekan kapituły gnieźnieńskiej, w latach 1443—1445 także kanonik poznański, od 1455 r. również krakowski i kujawski. Wiele podróżował: dwukrotnie był w Rzymie w sprawach osobistych (1447 i 1460), trzecim razem (1455) posłował z obediencją od Kazimierza Jagiellończyka do Kaliksta III. Wielokrotnie reprezentował kapitułę gnieźnieńską wobec króla Kazimierza (1453, 1463 i 1464) oraz na synodach (Kalisz 1457 i Łęczyca 1466). Wiele trudności przysporzył mu gwałtowny i nieokiełznany charakter. Za bicie i katowanie kmieci w swych dobrach beneficjalnych otrzymał 7.VIII.1449 publiczne upomnienie od kapituły z zagrożeniem pozbawienia posiadłości. W latach 1454—1467 prowadził przed sądem konsystorskim szereg procesów o dziesięciny. Gdy na tle jednego z takich sporów o dziesięciny z Niechanowa został podstępnie napadnięty przez Mikołaja Niechanowskiego, w obrobie własnej pozbawił go życia i musiał uchodzić przed pomstą do Rzymu, gdzie u Piusa II wyjednał 21.X.1460 r. breve uwalniające go od odpowiedzialności. Obiecanych wdowie i synom zabitego dziesięcin z Niechanowa nie uiscił w całości, za co upomniał go na kapitule brat zmarłego, kanonik Marcin Niechanowski, który wraz ze swym bratem Janem, również kanonikiem gnieźnieńskim, ustawicznie nieszczęśne zabójstwo wypominał. Jeszcze na krótko przed śmiercią (1475) sędziwy dziekan został publicznie zelżony za zabójstwo przez Stanisława Arkuszewskiego ze Strychowa. Sam zresztą nie zwykł był liczyć się ze słowami, skoro 26.IV.1468 roku został przez kapitułę zasuspendowany na trzy miesiące za ublizienie arcybiskupowi Janowi Gruszczyńskiemu. Zmarł przy katedrze gnieźnieńskiej w maju 1478 roku. Biblioteka kapitulna zawdzięcza mu początek zbiorów ksiąg drukowanych — inkunabuł którego posiadanie jest najwcześniejsze z udowodnionych. (KPK II, 310—315).— 2. *Ex Bibliotheca Reverendissimi Capituli Gnesnensis*, poł. XVII w.— *Inc.* 326.

513. De veritate catholicae fidei. [Strassburg, typographus Henrici Ariminenensis (Georgius Reyser), n.p. 1475]. 2°.

H. 1385.

Pierwszy inicjał wielobarwny i złożony, dalsze czerwone i błękitne.

Oprawa: deski, skóra brązowa ze ślepym wytłokiem ornamentu linearnego, roślinnego, alegorycznego, z mosiężnymi okuciami (jednego brak) i klamrami (jednej brak), około 1475.

Pro weni encja: *Reuerendissimi Capituli Gnesnensis*, XVI/XVII w.— *Inc.* 324.

514. Opuscula. Venezia, Hermannus Liechtenstein, 7.IX.1490. 4°.

H. *1541.

Oprawa: deski obciążone gładką, różową skórą, ślad kateny i klamer, koniec XV w. Z tylnej okładki zachował się tylko fragment.

Pro weni encja: *Ex Bibliotheca Reverendissimi Capituli Metropolitanani Gnesnensis*, poł. XVII w.— *Inc.* 72.

515. Quaestiones de veritate disputatae. Köln, Joannes Koelhoff senior, 1475. 2°.

H. *1419.

Inicjały błękitne, czerwone i zielone.

- Oprawa: deski obciągnięte brązową skórą, drobny ornament o prze-wadze motywów geometrycznych wyciskany na ślepo, ślad kateny, jedna klamra zachowana, ok. 1475 r.
 Pro w e n i e n c j a: Biblioteka Kapitulna, lata międzywojenne.— *Inc.* 338.
516. *Summa Theologica*, pars I. [Venezia], Joannes Rubeus, 20.XII.1497. 2°. HC. 1446.
 Oprawa: deski, brązowa skórą, ślepy wycisk ornamentu linearnego i roślinnego oraz szarf z imieniem MARIA, ślad klauzur, około 1500 r.
 P r o w e n i e n c j a: 1. *Anno Domini 1664 Hic liber... donatus est mihi Christophoro Zegocki, Praeposito, Decano et P(aroch)o Wschowiensi in Przychyna Magna.*— Krzysztof Żegocki był od roku 1642 pierwszym katolickim proboszczem parafii Przychyna Górna w dekanacie wschowskim, diecezji poznańskiej, po rewindykacji kościoła z rąk innowierców. (DAP II, 442).— 2. *Magnificus Dominus Michael Zegocki Bibliothecae Tremesnensi obtulit. Conventus Tremesnensis*, koniec XVII w., zob. pod nr 54.
 R a z e m z nr 517.— *Inc.* 512 a adl.
517. *Summa theologica*, pars I—II. Venezia, Joannes Rubeus, 31.VII.1497. 2°. H. *1452.
 O p r a w a i p r o w e n i e n c j a: zob. pod nr 516.— *Inc.* 512 b adl.
518. *Summa theologica*, partes I—III. Nürnberg, Antonius Koberger, 15.I. 1496. 2°. HC. *1436.
 Jeden egzemplarz: inc. 476, zaginął w czasie II wojny światowej.
 Def.: brak składki AA w drugim tomie. Inicjały w barwach czerwonej i błękitnej. Na początku części III wielobarwny i złocony.
 O p r a w a: deski, brązowa skórą, ornament roślinny i geometryczny wytłaczany na ślepo, ślady klauzur. Z oprawy drugiego tomu zachowała się tylko tylna okładka i grzbiet.
 P r o w e n i e n c j a: (tom I) *Inscriptus catalogo Conuentus Tremesnensis*, poł. XVI w., zob. pod nr 54.— *Inc.* 477—478.
519. *Summa theologica*, partes I—III. Basel, Michael Wenssler, 1485. 2°. H. *1434.
 Inicjały w barwach błękitnej i czerwonej.
 O p r a w a: deski, brązowa skórą z ornamentem linearnym, roślinnym i alegorycznym (gryfy, orły dwugłowe), okucia mosiężne (brak jednego naroża), ślady kateny i klauzur (jedna zachowana), koniec XV w.
 P r o w e n i e n c j a: *Reverendissimi Capituli Gnesnensis*, XVI/XVII w.— *Inc.* 393—394.
520. *Super primo libro Sententiarum*. Köln, Henricus Quentell, 10.VII. 1480. 2°. HC. 1473.
 Def.: W składkach V, X, Y szereg okienek wyciętych w nieznanym celu i zaklejonych papierem czerwonym zeberkowanym. Inicjały czerwone, rubryki.
 O p r a w a i p r o w e n i e n c j a: zob. pod nr 130.— *Inc.* 259 a adl.
521. *Super secundo libro Sententiarum*. Köln, Henricus Quentell, 8.IX. 1481. 2°. H. *1476.
 Inicjały błękitne i czerwone.
 O p r a w a: bez okładek.— *Inc.* 358.
522. *Super quarto Sententiarum*. Mainz, Petrus Schoeffer, 13.VI.1469. 2°. H. *1481.
 Inicjały czerwone, pierwszy ozdobiony dodatkowo piórkiem.

Oprawa: deski, brązowa skóra, ślady klamer, ślepy wytlók ornamentu linearnego, roślinnego, zwierzęcego i alegorycznego (symbole czterech ewangelistów).

Proweniencja: *Inscriptus catalogo conuentus Tremesnensis*, poł. XVI w., zob. pod nr 54.— *Inc. 441*.

Pseudo — THOMAS de Aquino

Commentarius v. Boethius, Anicius: De consolatione philosophiae. 1495.

523. De arte et vero modo praedicandi. [Leipzig, Conradus Kachelofen, ca 1490]. 4°.

R. 1903. VB. 1282, 5.

Oprawa: zob. pod nr 41 egz. III.— *Inc. 36 b adl.*

524. De quidditate et efficacia eucharistiae sive de corpore Christi cum Nicolai de Lyra dictis de sacramento et expositione orationis dominicae. Köln, Henricus Quentell, ca 1490? 4°.

H. *1369. VK. 1166.

Oprawa: zob. pod nr 73.— *Inc. 51 c adl.*

THOMAS a Kempis

Meditationes de vita et beneficiis Jesu Christi v. Gerardus Zutphaniensis: De spiritualibus ascensionibus. 1489.

TRACTATUS procuratoris v. Processus satanae.

TROMBETTA, Antonius

525. Opus doctrinae Scoticae in Thomistas. Venezia, Hieronymus de Paganinis, 8.XI. — 24.XII.1493. 2°.

H. *15645.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 248.— *PL 331 b adl.*

TUDESCHIS, Nicolaus de

526. Glossae Clementinae. Köln, Joannes Koelhoff senior, 16.III.1477. 2°.

HC. 12338. VK. 843.

Jeden inicjał czerwony, rubryki do karty b.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 26.— *Inc. 457 a adl. = MS 247 adl.*

527. Glossae Clementinae. Venezia, Joannes de Colonia et Joannes Manthen, 4.V.1480. 2°.

H. *12339.

Oprawa: ślady makulatury z łacińskich rękopisów, brązowa skóra z ślepym wytłokiem drobnego i gęstego ornamentu roślinnego i geometrycznego.

Proweniencja: *Ex libris Honorabilium Mansionariorum Sanctissimae Trinitatis, 1617*, zob. pod nr 12.

Razem z nr 312 a.— *Inc. 375 b adl.*

528. Super quinque libros Decretalium, I—V. Basel, [Bernardus Richel], 1477. 2°.

H. *12309/I—V.

Pięć tomów. Def.: w tomie IV brak kart 12, 16 i 303, w tomie V karty 1. W tomie V inicjały wyciągnięte czerwoną farbą. W tomach I, II, III oraz na początku i końcu tomu IV bogata glosatura łacińska Klemensa z Piotrkowa związana z wykładami prawa w Krakowie w latach 1480—1487, o czym, jak również o niektórych ciekawszych wydarzeniach, świadczą następujące odręczne notatki Piotrkowczyka:

- Tom I. K. tytułowa: 1483 *Post festum sancti Bartholomei hunc librum incepti legere*. Po kolofonie: 1480 *In crastino Mathei Ewangelyste /Iterum 1486 X. mensis Marcij.*
- Tom II. K. 2: 1480 *In principio commutationis hiemalis. Iterum 1486 In principio estualis commutationis*. Po kolofonie: 1481 *VIII Julii Rewisa est hec pars prima secundi per Clementem de pyotrkow decretorum doctorem et ordinarium lectorem anno domini 1481 vt supra. Iterum anno domini 1487 XIX mensis ffebruarii.*
- Tom III. II—IIae k. 2: 1481... (zatarte). *Iterum 1487 XX ffebruarii*. Przy kolofonie: *Rewisa per Clementem de Pyotrkow 1482 XX Marcii quo anno pestis seuissima vigit. Iterum 1488 XXV ffebruarii quo anno dominus Joannes Rzeschowski Episcopus Cracoviensis obiit XXVIII Januarii. III—IIae k. 1: 1482 Lectum XXI Marcii. Iterum 1488 XXVI ffebruarii*. Przy kolofonie: 1483 *In vigilia visitationis Marie virginis finitus est liber secundi decretalium, et de anno proxime preterito videlicet 1482 facta fuit intercepcio studii per vnum medium annum. propter pestem tunc in Cracovia et locis vicinis seuissime Grassantem. Laudetur pro fine iesus Marie filius per secula benedictus (amen). Eodem anno videlicet 1483 circa festum sanctorum Petri et Pauli apostolorum invndacio aquarum circa Cracoviam fuit magna. fere similis illi que fuerat 1.4.7.5.*

Oprawa: tom I—IV deski, brązowa skóra, ślepy wycisk ozdób linear-nych i roślinnych, ślady klauzur (zachowane w całości w tomie II), Kraków? ok. 1477—1480. Tom V, jak świadczy zachowany grzbiet i fragment tylnej okładki, miał ornamentację wyłącznie linearną, koniec XV w.

Proweniencja: 1. *Super 2º decretalium panormitani doctoris Clementis* (tom II). 2. *pars panormitani super 2º decretalium doctoris Clementis*. — Klemens z Piotrkowa, doktor prawa i wykładowca Uniwersytetu Krakowskiego w latach 1480—1487, od 1492 roku był kanonikiem gnieźnieńskim, od 1500 oficjałem i wikariuszem generalnym. Wydał brewiarz (1502) i mszał (1506) gnieźnieński. Jako kanonik poznański objął w posiadanie 28 I 1506 roku kurię po sufraganie poznańskim Wojciechu z Bydgoszczy. Wraz z archidiaconem, doktorem dekretów Mikołajem Kotwiczem ofiarował katedrze poznańskiej srebrną łódkę z łyżeczką, o czym świadczą wyryte na nich napisy. Zmarł w roku 1507 przekazując Kapitulie Gnieźnieńskiej w testamentie tomy I, II, III i IV niniejszego inkunabułu. (KPK III, 218—221. DAP II, 183).— Proweniencja tomu V nieustalona.— 2. *Ex Bibliotheca Reverendissimi Capituli Gnesnensis*, koniec XVI w. (tomy I—IV).— *Inc. 378—382.*

529. *Super quinque libros Decretalium*. Roma, Georgius Lauer, 13.VII. 1480. 2º.

H. *12311.

Główny inicjał wielobarwny i złożony, dalsze czerwone i błękitne.

Oprawa: deski, skóra brązowa z ornamentem roślinnym wytłaczanym na ślepo, klauzury (w tomie 3 jedna, w tomie 4 zachowały się obie klamry), ok. 1480.

Proweniencja: 1. *Liber Johannis de Ribno*, początek XVI w.— 2. *Liber Martini Tuchola penitenciarii Gnesnensis*, ok. 1525—1550, zob. pod nr 159.— 3. *Collegio Paenitentiariorum Gnesnensium per venerabilem Domanum Martinum Tuchola Paenitentiarium Gnesnensem legatus*, poł. XVII w., zob. pod nr 159.— 4. *Congregationis Missionis Gnesnensis*, XVIII w.— *Inc. 311—314.*

530. *Super quinque libros Decretalium*, p. III. Basel, [Joannes Amerbach], 1480—1481. 2º.

HC. *12312.

Oprawa: deski i gładka brunatna skóra, ślady klauzur, koniec XV w.

Proweniencja: 1. *Nicolai de Bartnyky*, ok. 1500 r.— 2. *Pro Conventu Pacostensi ad S. Bonaventuram*, XVII w., zob. pod nr 49.— 3. Biblioteka Kapitulna, 1933.— *Inc. 406.*

TURRECREMATA, Joannes de

531. De aqua benedicta. [Romae, Stephanus Planck, ca 1490]. 4°. R. 353. BMC. IV, 101. IA. 18769. Makulatura bez oprawy. Glosatura łacińska.— *Inc. 71 w.*
532. Expositio in Psalterium. Strassburg [typogr. Legendae Aureae], 23.IV. 1482. 2°. H. *15703. Dwa egzemplarze. Egz. I. Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 151.— *Inc. 260 c adl.* Egz. II. Główny inicjał wielobarwny, dalsze czerwone i niebieskie. Oprawa: deski, brązowa skóra ze ślepym wyciskiem linearnym, roślinnym i zwierzęcym (orły), ślady zamknięć, współczesna z drukiem, naprawiana w wiekach późniejszych. Proveniencja: *Inscriptus Catalogo librorum Monasterii Vangrouensis*, pocz. XVII w., zob. pod nr 2.— *Inc. 273.*
533. Expositio in Psalterium. [Strassburg, typogr. Jordani de Quedlinburg (Georgius Husner)], 3.X.1487. 2°. HC. *15707. Dwa egzemplarze. Egz. I. Inicjały czerwone i rubryki. Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 342.— *Inc. 240 b adl.* Egz. II. Def.: brak karty tytułowej. Inicjały czerwone i niebieskie. Polska glosa marginalna na k. a₂ z początku XVI w. Oprawa: zob. pod nr 393.— *Inc. 543 a adl.*
534. Meditationes. Roma, Stephanus Planck, 21.VIII.1498. 4°. HC. 15728. Oprawa: zob. pod nr 440.— *Inc. 24 b adl.*
535. De potestate papae et concilii generalis. Köln, Henricus Quentell, 1480. 2°. HC. *15729. Inicjał główny czerwono-niebieski, dalsze czerwone. Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 130.— *Inc. 259 c adl.*
536. Quaestiones evangeliorum, tam de tempore, quam de sanctis et Flos theologiae. [Strassburg, typogr. Jordani de Quedlinburg (Georgius Husner), ca 1487]. 2°. H. 15713. Def.: brak 8 kart na końcu. Główny inicjał wielobarwny, mniejsze pozostały niewypełnione. Oprawa: mnisza, deski i skóra brązowa, ślepy wycisk ornamentu linearnego, geometrycznego i roślinnego, zachował się fragment grzbietu i przednia okładka ze śladem jednej klauzury, wykonana około 1490 r. Proveniencja: *Inscriptus Catalogo conuentus Tremesnensis*, poł. XVI w., zob. pod nr 54.— *Inc. 456.*
- De salute animae v. Guilelmus de Saliceto: De salute corporis. 1495, 1500.
- UBALDUS, Baldus de
537. Super usibus feudorum et commentum super pace Constantiae. Pavia, Leonardus Gerla, 18.XI.1495. 2°. HR. 2323. Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 31.— *Inc. 307 b adl.*
- ULMER, Ulricus
538. Fratrnitas cleri. [Ulm, Joannes Zainer, ca 1480]. 2°.

H. *16083.

Inicjały czerwone.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 473 egz. I — *Inc. 252 b adl.*

VALENTINUS, Frater O.E.S.A.

539. Practica auf das Jahr 1497. [Strassburg, Joannes Prüss, 1496/97]. 4°.

CKI. 5590.

Def.: tylko k. a₂₋₃ oraz b₂₋₃.— *Inc. 71 k.*

540. Iudicium ad annum 1495. Leipzig, Gregorius Boettiger, 1494/1495. 4°.

CKI. 5497.

Def.: fragment obejmujący karty A₂₋₅.— *Inc. 71 o.*

VERGILIUS Maro, Publius

541. Opera cum commentariis Servii. Venezia [Baptista de Tortis], ca 1482. 2°.

C. 6038.

Bardzo bogata glosatura łacińska i polska z pierwszej ćwierci wieku XVI przede wszystkim, lecz także i późniejsza.

Oprawa: zob. pod nr 139.

Proveniencja: Jakub Wiśniowski, pocz. XVI w. (por. kartę i₃).— *Inc. 233 a adl.*

VINCENTIUS Bellovacensis

542. Speculum historiale. [Strassburg (Adolphus Rusch), 1473]. 2°.

C. 6245.

Iluminowany bardzo bogato wielobarwnymi inicjałami, główny wyłocony, inicjały w tekście na przemian czerwone i błękitne.

Oprawa: deski, skóra brązowa, ślepy wytlók ornamentacji geometrycznej i roślinnej, monogramy IHS, mosiężne okucia (brak dwu naroży), także klamra (druga nie zachowała się), ok. 1475 r.

Proveniencja: *Ex dono Reverendissimi Domini Martini Rochowiak parochi in Mrocza, Anno 1929, 25 Augusti.*— *Inc. 320.*

543. Speculum historiale. Nürnberg, Antonius Koberger, 24.VII.1483. 2°.

C. 6248.

Zaginął w czasie II wojny światowej.— *Inc. 445.*

544. Speculum morale. [Strassburg, Joannes Mentelin, 1476]. 2°.

C. 6252.

Dwa egzemplarze.

Egz. I. Def.: brak kart 1—263, czyli części I i II, jest tylko część III.

Oprawa: brązowa skóra z ślepym wytlókiem ornamentu linearnego i roślinnego, z wyłocaną plakieta z głową Chrystusa i napisem: IESVS + CHRISTVS + FILIVS + DEI + VIVI + SALVATOR + MVNDI + REX + REGVM + DOMINVS + DONI (= DOMINANTIVM) + koniec XVI w.

Proveniencja: 1. Ekslibris następującej treści: STANIS(LAVS) · KARNKOWSKI · ARCHIEP(ISCOPVS) · GNEZHEN(SIS). Stanisław Karnkowski, herbu Junosza, urodzony 10.V.1520 roku w Karnkowie, ziemi dobrzyńskiej, od 1567 roku był biskupem kujawskim i w porozumieniu z kardynałem Stanisławem Hozjuszem wprowadzał w życie uchwały Soboru Trydenckiego, między innymi erygując w dniu 16.VIII.1569 roku Seminarium Duchowne we Włocławku. Był bardzo czynny w życiu politycznym, zasłużył się w sprawach pruskiej i morskiej, koronował na króla Stefana Batorego. W roku 1581 został arcybiskupem gnieźnieńskim i prymasem Polski. Ufundował seminarium duchowne w Kaliszu i w Gnieźnie. Zgromadził bogatą bibliotekę i przyczynił się finansowo do szeregu wydawnictw, wśród nich także przekładu Biblii ks. Jakuba Wujka TJ. Zmarł 8.VI.1603 r. w Łowiczu. (PSB XII, 77—82).— 2. *Inscriptus Catalogo Collegii Posnaniensis, XVII/XVIII w.*, zob. pod nr 80.— 3. Biblioteka Kapitulna, pieczętka około 1850 r.— *Inc. 321.*

Egz. II. Inicjały w barwach czerwonej i niebieskiej.

Oprawa: deski, skóra brązowa z ornamentem roślinnym i linearnym wytłoczonym na ślepo, okucia mosiężne, ślady takichże zamknięć, współczesna z drukiem.

Proweniencja: *Reuerendissimi Capituli Gnesnensis*, pocz. XVII w.—*Inc.* 397.

545. *Speculum morale*. Nürnberg, Antonius Koberger, 6.II.1485. 2°.

C. 6254.

Dwa egzemplarze.

Egz. I. Def.: brak 6 kart, inicjały czerwone i błękitne, z rzadka rozrzucone.

Oprawa: deski i dwie warstwy skóry. Pierwotna, pokrywająca całą oprawę, wytłaczana na ślepo w ornament roślinny, linearny i alegoryczny (smoki); wtórna warstwa, obejmująca grzbiet oraz dolne krańce i przygrzbietowe partie okładek, nosi wytłoczony na ślepo gęsty ornament roślinny i figuralny z napisami „VENVS” i „CHLOE”. Zachowały się ślady zamknięć. Oprawa pochodzi z końca XV i początku XVI wieku.—*Inc.* 398.

Egz. II. Główny inicjał wielobarwny został wycięty, dalsze są w barwach czerwonej i błękitnej.

Oprawa: deski, brązowa skóra, częściowo zdarta z okładek i grzbietu, pokryta ornamentem roślinnym, linearnym i alegorycznym (smoki), podobnym do egz. I na pierwszej warstwie skóry. Ślady okuć i zamknięć, koniec XV w.

Proweniencja: *Inscriptus catalogo conuentus Tremesnensis*, poł. XVI w., zob. pod nr 54.—*Inc.* 446.

VINCENTIUS Ferrerius s.

546. *Sermones de tempore et de sanctis*. Köln, [Henricus Quentell], 1485]. 2°.

HC. *7001.

Inicjały czerwone i błękitne.

Oprawa: bez okładek.

Proweniencja: 1. *Liber Nicolai de Scudla decretorum doctoris Archidiaconi Szremensis in ecclesia poznantensi*, koniec XV w. Szkudzki Mikołaj ze Szkudły, doktor prawa, archidiakon śremski, pleban w Biechowie, Grodziszczku i Strzelcach, zmarł 13.VIII.1500. (DAP I, 227, 541, 622; II, 88, 203, 211n, 230, 257, 295, 316, 388, 414, 439, 496).— 2. *Inscriptus Catalogo conuentus Tremesnensis*, poł. XVI w., zob. pod nr 54.—*Inc.* 499.

547. *Sermones de tempore et de sanctis*. Köln, [Henricus Quentell], 1487. 2°.

H. *7002. VK. 413.

Dwa egzemplarze.

Egz. I. Inicjały i rubryki w dwu barwach: czerwonej i niebieskiej. Głosy polskie z połowy XVI w.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 400 egz. II.—*Inc.* 419 a adl.

Egz. II. Def.: brak karty A₁. Inicjały czerwone i błękitne.

Oprawa: deski, brunatna skóra ze ślepym wytłokiem ornamentu roślinnego, linearnego i wstęg z imieniem „MARIA”, mosiężne okucia (brak czterech naroży) i zamki (ślady), ok. 1490.

Proweniencja: 1. *Hoc libro donauit pater paulus Dąbrowius plebanus chrzypczensis me patrem Gregorium ab ossieczna Plebanum Luthomiensem Anno Domini 1601 die 6 mensis septembris*. — Paweł Dąbrowski był plebanem w Chrzypsku od 1584 roku. Grzegorz z Osiecznej Osiecki był proboszczem w Lutomiu od 1600 roku, po odzyskaniu kościoła z rąk innowierców. (DAP II, 555).— 2. *Ex Cathalogo librorum Patris Adami Barski Plebani Potulicensis*, pierwsza poł. XVII w.— 3. *Pater Adamus Barski dono dedit patri Iacobo Saboiewski preposito Ss. Trinitatis in Opido Oborniki*, poł. XVII w.— 4. *Sum Andreae Jezeuij Szrem Ecclesie Colegiate Cruszvicensi dono datus a Reuerendo Domino Iacobo Szaboieski Plebano in Żydowo Fratre meo dilecto*, druga poł. XVII w.—*Inc.* 302.

548. Sermones de tempore et de sanctis. [Strassburg, typogr. Jordani de Quedlinburg (Georgius Husner)], 1488—89. 2°.
 H. *7005.
 Def.: brak 116 kart z początku i 63 kart z końca. Inicjały czerwone i błękitne.
 O p r a w a: bez okładek.
 P r o w e n i e n c j a: Biblioteka Kapitulna, pieczętka około 1850 r.—
 Inc. 366.
549. Sermones de tempore et de sanctis. Nürnberg, Antonius Koberger, 31.VIII.1492. 2°.
 H. 7008 (III).
 O p r a w a: współczesna w deski i żółtą skórę z ornamentem linearnym, roślinnym i geometrycznym wyciskany na ślepo; ślady zamknięć.
 P r o w e n i e n c j a: *Ex libris Monasterii Mogilnensis*, druga poł. XVI w., zob. pod nr 8 egz. I.— Inc. 279.
550. Sermones de tempore et de sanctis. [Strassburg, typogr. Jordani de Quedlinburg (Georgius Husner)], 1493—1494. 2°.
 H. *7009.
 Cztery egzemplarze.
 Egz. I. Def.: brak 17 kart na początku, 3 w środku, 23 na końcu. Inicjały czerwone i rubryki. Brak części II.
 O p r a w a: deski, wiśniowa skóra, ślepy wytłok ornamentu linearnego i roślinnego, ślady okuć i zamknięć; zachowała się tylko tylna okładka.— Inc. 367.
 Egz. II. Część I i III rubrykowane z inicjałami czerwonymi i niebieskimi, glosy polskie z połowy XVI w. (inc. 506). Część II nie iluminowana (inc. 507).
 O p r a w a: części I i III pełna, części II mniszka; deski, brązowa skóra wytłoczona w ubogi ornament linearny. Wielkopolska, pierwsza poł. XVI wieku.
 P r o w e n i e n c j a: *Liber Conuentus lubinensis post mortem fratris Nicolai pylarek de Szrzem relictus 1554*, zob. pod nr 346.— Inc. 506—507.
 Egz. III. Brak części II. Inicjały czerwone i błękitne.
 O p r a w a: deski, brązowa skóra, ornament roślinny i linearny wyciśnięty na ślepo, ślady okuć mosiężnych i zamknięć (zachowały się 2 naroża i 1 klauzura), ślady inkatenacji w postaci jednego uchwytu żelaznego i otworu po drugim uchwycie.
 P r o w e n i e n c j a: *Iste liber spectat ad Librariam Conuentus poznaniensis Anno 1586*, zob. pod nr 37.— Inc. 510 a—b.
 Egz. IV. Część I i III (inc. 567) def.: brak na końcu 7 kart. Inicjały czerwone i niebieskie, polskie glosy interpolacyjne z końca XV wieku. Część II (inc. 566) def.: brak składki bb.
 O p r a w a: deski, brązowa skóra, ślepy wytłok motywów roślinnych i linearnych, ślady mosiężnych zamknięć, koniec XV w.
 P r o w e n i e n c j a: 1. *Is Liber Mathiae a Poniecz Anno 1590.*— 2. *Anno uero 1596 Donatus est in pignus amoris Stanislao Ryczywoliensi.*— 3. *Donatus est Conuentui Ordinis Fratrum Carmelitarum Bydgostensium a Reverendo Patre Stanislao Ryczywoliensi protunc Parocho in Boruszyn A. D. 1604. Oretur pro ipsius Anima et Parentum ipsius defunctorum nec non amicorum ipsius defunctorum etc.*— 4. Książka z Biblioteki Pokarmelickiej w Kcyni, włączona dnia 12 lipca 1937 r. do zbiorów Kapituły Metropolitalnej w Gnieźnie.— Inc. 566—567.

VIRDUNG, Joannes

551. Almanach Heidelbergense ad annum 1495. (Latine). [Leipzig, Conradus Kachelofen, ca 1495]. 2°.
 Einbl. 1489. VB. 1232, 7.
 Defekt wydobyty z makulatury.— Inc. 333 f.

VOCABULARIUS

552. *Vocabula pro iuvenibus Latino-Germanica*. Leipzig, Melchior Lotter, 1500. 4°.

Goff. V. 314. (Informacja BN).

Fragment: skł. a₈.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 41 egz. II.— *Inc. 31 e adl.*

553. *Vocabularius Ex quo*. [Nürnberg, Georgius Stuchs], 1490. 4°.

C. 6323, CKI. 5689.

Nadzwyczaj bogata glosatura polska z około roku 1500 w zasadniczym swym trzonie została wydana przez B. Erzepkiego (*Przyczynki do średniowiecznego słownictwa polskiego. I: Głosy polskie wpisane do łacińsko-niemieckiego słownika „Vocabularius Ex quo” drukowanego w roku 1490*) *Rocz-i Pozn. TPN*. R. 34: 1908 s. 1—139. Pozostałe głosy zawarte w tym inkunabule przygotowane do druku przez x. J. W.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 206.— *Inc. 78 d adl.*

WANN, Paulus

554. *Sermones de tempore*. Hagenau, Henricus Gran, 1497. 2°.

HC. *16145.

Def.: brak kart a₁, q₃—r₁, r₈ czyli: 1, 130—135 i 142. Inicjały czerwone.

Oprawa: Deski, skóra brązowa, ornament roślinny i linijny wyciskany na ślepo, bogatszy na przedniej, uboższy na tylnej okładce, ślady zamknięć, około 1500 r.

Proveniencja: *Ex libris Monasterii Mogilnensis*, początek XVII w., zob. pod nr 8 egz. I.— *Inc. 239.*

WIMPELING, Jacobus

555. *Philippica*. Strassburg, Martinus Schott, 19.XI.1498. 4°.

HC. *16186.

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 319.— *Inc. 70 a adl.*

WIMPINA, Conradus

556. *Tractatus de erroribus philosophorum*. [Leipzig, Gregorius Boettiger], 1493. 4°.

H. 16206?

Oprawa i proveniencja: zob. pod nr 71 egz. II.— *Inc. 28 l adl.*

557. Zob. pod nr 256 egz. II.

II. WYKAZ INKUNABUŁÓW WEDŁUG MIAST I DRUKARZY

ALOST

Theodoricus Martens: 124.

AUGSBURG

Erhardus Ratdolt: 273.

Antonius Sorg: 279.

Güntherus Zainer: 512.

BASEL

Johannes Amerbach: 23, 84, 102, 220, 243, 259, 347, 398, 407, 422, 445, 530.

Johannes Froben: 98, 220.

Johannes Froben et Johannes Petri: 101.

Michael Furter: 189, 206, 276.

Nicolaus Kessler: 37, 86, 88, 133, 190, 215, 228, 230, 244, 294, 313, 351, 352, 437, 438, 439.

Bernardus Richel: 19, 52, 59, 209, 436, 528.

Bertholdus Ruppel: 90.

Michael Wenssler: 44, 52, 59, 115, 143, 158, 216, 373, 519.

Jacobus Wolff: 125, 350.

Typographus Modi legendi abbreviaturas: 174.

Typographus Sermonum Meffreth: 353.

BOLOGNA

Balthasar Azzoguidi: 428 a.

Benedictus Hectoris Faelli: 136, 448, 495.

Dominicus de Lapis: 147.

Hannibal Malpiglius: 24, 25.

Franciscus Plato de Benedictis: 80.

Hugo Rugerius: 128.

Typographus Barbatiae: Johannina: 76.

BRESCIA

Bernardinus Misinta: 135, 320.

CREMONA

Carolus Darlerius: 447.

DEVENTER

Jacobus de Breda: 3, 327.

Richardus Paffraet: 204.

ESSLINGEN

Conradus Fyner: 204 a, 435.

FERRARA

Laurentius de Rubeis: 287.

FIRENZE

Franciscus Bonaccursius: 483.

Antonius Francisci: 162.

FREIBURG

Kilianus Fischer: 61, 62.

HAGENAUHenricus Gran: 301, 329, 356, 357, 418,
419, 420, 421, 426, 505, 554.**HAMBURG**

Johannes et Thomas Borchard: 303.

HEIDELBERG

Typographus Lindelbachii — Henricus Knoblochtzer (?): 265.

INGOLSTADT

Typographus Celtis: 20.

KÖLN

Johannes Guldenschaff: 12, 13, 14.

Johannes Koelhoff (senior): 182, 183,
201, 262, 322, 467, 490, 515, 526.Henricus Quentell: 46, 47, 48, 53, 146,
181, 198, 270, 278, 424, 431, 434, 480,
481, 486, 520, 521, 524, 535, 546, 547.

Conradus Winters: 263, 291, 442.

Udalricus Zell: 307.

Cornelius de Zierikzee: 10, 277, 462,
475.

Typographus Pseudo-Augustini: Manuale: 386.

Typographus Daretis = Johannes Schilling: 256 egz. I i II.

KRAKÓW

Typographus Turrecrematae = Caspar Straube (?): 55, 192.

LEIPZIGGregorius Böttiger: 70, 72, 74, 119,
121, 149, 165, 286, 382, 452, 458, 540,
556.

Mauritius Brandis: 87, 234, 330.

Arnoldus de Colonia: 9, 250, 251, 252,
283, 285, 474, 504.Conradus Kachelofen: 28, 71, 73, 85,
112, 118, 138, 166, 170, 171, 226, 258,
282, 311, 338, 443, 444, 454, 459,
478, 479, 502, 503, 509, 523, 551.Martinus Landsberg: 7, 29, 30, 141,
175, 176, 177, 178, 179, 180, 194, 264,
337, 370, 390.Melchior Lotter: 166, 195, 237, 284,
324, 328, 552.Wolfgangus Stöckel: 32, 111, 120, 150,
196, 236, 253, 269, 280, 281, 312, 389,
455.**LÜBECK**

Lucas Brandis: 50, 414.

Mathaeus Brandis: 200.

LYON

Jacobus Sacon: 361.

MAGDEBURG

Bartholomaeus Ghotan: 363.

MAINZ

Petrus Schöffner: 58, 157, 159, 423, 522.

Typographus Catholiconis = Johannes Gutenberg (?): 66.

MEMMINGEN

Albertus Kunne: 161, 449.

NÜRNBERG

Fridericus Creussner: 26.

Kaspar Hochfeder: 477.

Antonius Koberger: 15, 16, 35, 54, 78,
79, 83, 92, 94, 95, 104, 106, 109, 123,
152, 184, 211, 213, 217, 231, 238,
242, 288, 290, 299, 306, 326, 331, 333,
336, 394, 396, 403, 412, 461, 464, 469,
484, 518, 543, 545, 549.

Johannes Sensenschmidt et Andreas Frisner: 93.

Georgius Stuchs: 131, 202, 221, 432,
433, 553.

Petrus Wagner: 36, 186.

Fratres Eremitarum S. Augustini: 137.

PARIS

Johannes Higman: 260.

Anguilbertus et Godefridus de Marnef: 368.

PAVIA

Leonardus Gerla: 310, 537.

Franciscus Girardengus: 207.

Jacobus de Paucisdrapis: 302.

REUTLINGEN

Michael Greyff: 457.

Johannes Otmar: 107, 261, 492.

ROMA

Andreas Fritag: 114.

Johannes Gensberg: 274.

Udalricus Han: 319.

Udalricus Han et Simon Chardella: 169.

Georgius Lauer: 335, 494, 529.

Stephanus Planck: 142, 160, 266, 358,
451, 456, 531, 534.

Eucharis Silber: 440, 450.

SIENA

Henricus de Colonia: 191.

Henricus de Harlemo: 321.

SPEYERPetrus Drach: 21, 116, 126, 130, 132,
144, 187, 193, 318, 364, 497.

Johannes et Conradus Hist: 185.

Georgius de Spira = Georgius Reysner (?): 51, 239, 315.

STRASSBURG

Henricus Eggenstein: 202, 275.

Martinus Flach: 8, 33, 34, 39, 40,
41, 42, 43, 56, 127, 203, 223, 224,
225, 245, 246, 249, 272, 375, 376, 377,

- 378, 379, 380, 391, 392, 393, 395,
400, 401, 402, 404, 408, 409, 410,
411, 413, 489.
Johannes Grüninger: 45, 69, 99, 105,
117, 134, 145, 153, 212, 300, 346, 381,
499.
Georgius Husner: 173, 188, 344, 430.
Henricus Knoblochtzter: 27.
Johannes Mentelin: 81, 254, 308,
416, 544.
Johannes Prüss: 5, 22, 97, 199, 222,
232, 233, 241, 268, 316, 316 a, 323,
348, 367, 471, 472, 473, 491, 539.
Adolphus Rusch: 91, 100, 163, 463,
542.
Martinus Schott: 11, 63, 555.
Typographus Casuum brevium =
Georgius Husner: 64, 343.
Typographus Henrici Ariminensis =
Georgius Reyser: 513.
Typographus Jordani de Quedlin-
burg = Georgius Husner: 17, 89,
110, 148, 167, 168, 205, 227, 229,
257, 267, 293, 295, 296, 297, 298,
305, 317, 341, 342, 345, 355, 365,
366, 372, 374, 383, 384, 429, 468,
488, 496, 533, 536, 548, 550.
Typographus Legendae Aureae: 292,
532.
Typographus Vitas Patrum: 2, 151,
247, 332, 397, 399, 405, 406.
- TÜBINGEN**
Johannes Otmar: 108.
- ULM**
Conradus Dinckmut: 501, 507.
Johannes Zainer: 4, 113, 289, 340,
417, 538.
- URACH**
Conradus Fyner: 235.
- UTRECHT**
Typographus Speculi: 18.
- VENEZIA**
Bernardinus Benalius: 255, 271.
Dionysius Bertochus: 57.
Simon Bevilaqua: 334.
Andreas de Bonetis: 154.
Andreas Calabrensis: 156.
Mathaeus Capcasa: 309.
Bernardinus de Choris: 139.
Joannes de Colonia et Joannes
Manthen: 527.
Georgius Dalmatinus et Jacobus
Britannicus: 6.
Nicolaus de Francofordia: 122, 359,
360, 362.
Damianus de Gorgonzola: 240.
Johannes Herbort: 103, 210, 506.
Nicolaus Jenson: 339.
Hermannus Liechtenstein: 67, 68,
514.
Petrus Liechtenstein: 466.
Gerardus de Lisa: 77.
Bonetus Locatellus: 60.
Otinus de Luna: 369, 470.
Aldus Manutius: 304, 428.
Petrus Maufer: 65.
Reynaldus de Novimagio: 248.
Hieronymus de Paganinis: 525.
Paganinus de Paganinis: 75, 427.
Christophorus de Pensis: 387.
Philippus Pincius: 129, 140, 197, 482.
Petrus de Quarengiis: 465.
Erhardus Ratdolt: 314, 349.
Franciscus Renner: 96, 164, 371.
Bernardinus Rizus, Novariensis:
312 a.
Joannes Rubeus: 516, 517.
Martinus Saracenus: 476.
Joannes Baptista de Sessa: 415, 485.
Bernardinus Stagninus: 218.
Antonius de Strata: 38, 510, 511.
Johannes Tacuinus: 1, 446.
Andreas Torresanus: 31, 82, 214.
Baptista de Tortis: 49, 155, 219, 541.
Bernardinus de Vitalibus: 388.
Bartholomaeus de Zanis: 172, 508.
- VICENZA**
Stephanus Koblinger: 325.
Henricus Zeni: 385.
- WROCLAW**
Caspar Elyan: 500.
- WÜRZBURG**
Georgius Reyser: 460.
- SINE LOCO ET TYPOGRAPHO**
354 (Italia?), 441, 487, 498.

III. WYKAZ NUMERÓW BIBLIOGRAFICZNYCH

GESAMTKATALOG/FORMANOWICZ

GW	Form.	GW	Form.	GW	Form.	GW	Form.
128	1	681	11	1525	22	1749	32
188	2	701	12	1599	23	1929	33
549	3	768	13	1627	24	1938	34
600	4	781	14	1633	25	1944	35
603	5	867	15	1684	26	2022	36
605	6	871	16	1696	27	2074	37
615	7	877	17	1702	28	2116	38
616	8	933	18	1710	29	2128	39
626	9	939	19	1713	30	2130	40
655	10	1522	21	1732	31	2132	41

H	Form.	H	Form.	H	Form.	H	Form.
8290	231	9358	304	11005	352	13669	463
8362	198	9412	313	11092	354	13798	466
8382	236	9431	316a	11291	362	13803	465
8385	237	9432	316b	11321	363	13897	470
8406	235	9641	319	11382	359	14102	314
8425	233	9756	277	11401	360	14145	476
8426	232	9786	182	11416	361	14150	475
8461	240		183	11482	364	14152	474
8484	243	9877	334	11485	365	14166	477
8485	242	9878	320	11487	366	14268	480
8492	244	9882	322	11538	367	14271	481
8503	245	9904	251	11556	368	14332	483
8505	246	9909	249	11795	383	14508	484
8521	241	9912	250	11797	384	14645	485
8524	238	9940	303	11894	385	14686	486
8530	248	9957	279	12103	387	14725	490
8549	254	9959	280	12104	388	14886	495
8560	255	9960	282	12309	528	14908	283
8569	256	9961	281	12311	529	14919	496
8663	257	9996	323	12312	530	15034	499
8679	433	10170	328	12338	526	15057	501
8697	434	10173	329	12339	527	15065	502
8706	431	10185	436	12398	489	15066	503
8741	258	10194	437	12406	487	15078	504
8758	259	10195	438	12411	488	15179	505
8759	260	10198	439	12551	418	15236	315
8760	261	10204	435	12552	419	15290	506
8768	262	10293	332	12555	420	15436	507
8789	263	10294	331	12560	421	15464	508
8962	239	10296	333	12562	422	15483	509
9009	265	10315	336	12583	424	15503	510
9025	267	10500	369	12602	426	15507	511
9041	269	10532	350	12697	427	15645	525
9052	356	10559	339	12706	428	15703	532
9053	357	10613	337	12878	441	15713	536
9089	271	10762	416	12907	442	15728	533
9092	272	10769	494	12914	443	15729	535
9094	273	10843	341	12915	444	15762	452
9145	312a	10845	342	12928	445	15955	318
9160	335	10847	343	12947	446	15974	317
9167	274	10851	344	12992	448	16083	538
9191	275	10854	345	13017	464	16121	325
9240	497	10856	346	13041	193	16134	326
9241	498	10864	347	13209	450	16145	554
9328	276	10873	348	13287	451	16186	555
9340	285	10889	349	13317	454	16206	556
9353	284	11000	353	13373	455	16294	199
						16298	200

COPINGER/FORMANOWICZ

C	Form.	C	Form.	C	Form.	C	Form.
29	386	5409	396	5429	403	6248	543
2675	204	5410	405	5430	404	6252	544
2939	247	5411	406	5432	391	6254	545
3147	264	5412	407	5433	392	6292	467
3486	321	5414	408	5434	393	6296	468
3497	253	5421	397	5437	394	6297	469
3961	351	5423	398	5438	395	6369	305
4304	327	5424	399	5480	311	6390	289
4562	390	5425	400	5625	500	6413	288
4763	192	5426	401	6038	541	6423	292
5234	479	5427	402	6245	542	6424	291

GW	Form.	GW	Form.	GW	Form.	GW	Form.
2135	42	3223	74	4294	106	6790	138
2137	43	3326	75	4332	107	6961	139
2188	44	3379	76	4340	108	6972	140
2213	45	3383	77	4559	109	7022	141
2348	46	3409	78	4648	110	7035	142
2424	47	3413	79	4683	111	7093	143
2429	48	3739	80	4716	112	7094	144
2528	49	3744	81	4812	113	7107	145
2567	50	3748	82	4841	114	7118	146
2752	51	3866	83	4860	115	7216	147
2753	52	3882	84	4867	116	7231	148
2755	53	3902	85	4887	117	7440	149
2758	54	3926	86	5084	118	7513	150
2862	55	3931	87	5088	119	7572	151
2864	56	3944	88	5090	120	7614	152
2866	57	4100	89	5091	121	7622	153
2884	58	4207	90	5159	122	7665	154
2885	59	4209	91	5219	123	7667	155
2889	60	4218	92	5230	124	7688	156
2890	61	4219	93	5431	125	7722	157
2929	62	4227	94	5510	126	7752	158
2937	63	4232	95	5806	127	8201	159
3006	64	4241	96	5825	128	8239	160
3120	65	4265	97	5872	129	8276	161
3182	66	4275	98	5896	130	8396	162
3188	67	4277	99	5921	131	8411	163
3193	68	4282	100	6054	132	8427	164
3211	69	4284	101	6057	133	8478	165
3217	70	4285	102	6079	134	8293	166
3218	71	4286	103	6226	135	9126	167
3221	72	4289	104	6471	136	9137	168
3222	73	4292	105	6546	137	9152	169

HAIN/FORMANOWICZ

H	Form.	H	Form.	H	Form.	H	Form.
258	449	3256	378	6814	173	7623	202
891	417	3258	379	6815	174	7625	203
1108	310	3259	380	6857	180	7717	204a
1328	512	3262	372	6871	179	7746	205
1369	524	3502	381	6885	181	7810	234
1385	513	3545	414	6915	472	7819	226
1419	515	3994	306	6916	473	7884	208
1434	519	4011	460	6936	471	7888	209
1436	518	4013	461	6982	309	7897	210
1446	516	4557	491	7001	546	7899	211
1452	517	4660	355	7002	547	7909	212
1473	520	4666	222	7005	548	7913	213
1476	521	4727	440	7008	549	7916	214
1481	522	5034	308	7009	550	7934	215
1541	514	5048	307	7062	184	8012	216
1607	197	5414	408	7138	185	8014	217
2164	371	5417	410	7173	268	8020	218
2225	423	5418	411	7205	186	8037	219
2323	537	5419	412	7277	187	8040	220
2643	456	5420	413	7278	188	8072	221
2813	287	5533	429	7296	189	8197	223
2816	428a	5538	430	7300	190	8205	224
3250	373	5811	207	7318	191	8212	225
3251	374	5823	492	7382	194	8263	227
3253	375	6617	171	7396	195	8264	228
3254	376	6707	172	7595	482	8269	229
3255	377	6788	270	7621	201	8270	230

C	Form.	C	Form.	C	Form.	C	Form.
6425	290	6446	294	6458	298	6526	302
6430	293	6452	296	6466	300		
6444	295	6454	297	6468	299		

INNE BIBLIOGRAFIE/FORMANOWICZ

Einblattdr.	574 = Form.	175	Reichling	706 = Form.	462
	581a	177		979	338
	1489	551		1020	415
Goff.	314 = Form.	552		1244	320
Mead	1353 = Form.	432		1423	301
Nachträge	160 = Form.	252		1903	523
	182	286	V. Berlin	569 = Form.	206
	204	324		1291,7	330
Oates	250 = Form.	409		1416	312
Pellechet	1197 = Form.	278		1906,8	553
Piekarski Kr.	26 = Form.	170		2280	382
Reichling	218 = Form.	266		2627,5	340
	353	531		3475,5	358
	527	196			

POZYCJE BEZ BIBLIOGRAFII

Form.: 20, 176, 178, 370, 389, 447, 452, 457, 459, 478, 539, 540,

Uwaga: Opisy bibliograficzne pozycji 20—389 znajdują się w zeszycie 1 *Katalogu inkunabułów Biblioteki Kapitulnej w Gnieźnie*, opracowanym przez ks. Formanowicza i wydanym w Poznaniu w roku 1939, natomiast opisy bibliograficzne pozycjami 447—540 znajdują się w Centralnym Katalogu Inkunabułów opracowanych przez Bibliotekę Narodową w Warszawie: CKI 4430, 4865, 5497, 5498, 5499, 5500, 5672.

IV. KONKORDANCJA SYGNATUR I NUMERÓW KATALOGU

Sygn.	Form.	Sygn.	Form.	Sygn.	Form.	Sygn.	Form.
1	135	21	195 I	b	41 II	c	114
2 a	371	22	214	c	226	f	465
3	123	23	461	d	249	44 a	164
4	125	24 b	534	e	552	c	1
5	122	c	440	32 a	223 II	d	142
6	359	d	450	b	72	f	485
7	362	e	483	c	251	g	240
8	98	25	300	d	381	h	162
9	199	26 a	379 I	e	367	i	369
10	200	b	71 I	f	170	l	441
11	302	c	224	33	316	n	354
12	360	d	42 I	34	134	o	415
13	477	27 a	43	35 a	433	q	447
14	45	b	499	b-c	432	r	349
15	75	c	377	36 a	41 III	45	378
16	498	28 a	456	b	523	46	374
17 a	307	b	281 I	c	235	47 c	370
b	256 II	c	150	d	378 II	48 a	268
18	109	d	285 I	37	188	b	69
19 a	141	e	196	38	190	49 a	187
b	264	f	382	39 a	146	50 a	379 II
c	138	g	71 II	b	234	b	42 II
d	131	h	455	40 a	39	51 a	73
e	390	i	444	b	272 I	b	279
f	337	k	480 II	c	376	c	524
20 a	301	l	556	41	6	d	258
b	70	29	445	42 b	252	e	503
c	253	30	348 I	43 a	466	52 a	272 II
d	74	31 a	378 I	b	314	b	256 I

Sygn.	Form.	Sygn.	Form.	Sygn.	Form.	Sygn.	Form.
	c 257	73	316a	94	108	247	78
53	a 282	74	a 85 II	95	269	248	a 30
	b 237		b 443 II	96	318		b 32
	c 195 II		c 454	97	a 64	249	a 148 I
	d 497		d 327	98	375		b 17
54	b 502 I		e 502 II	99	357		c 205
	c 338 I		f 338 II	201	57	250	429
	d 171		g 480 I	202	b 55	251	a 168 II
	e 273		h 347	203	80		b 161
	f 389		i 9	204	297 I		c 97 III
	g 121		k 475	205	416	252	a 473 I
	h 414	75	a 285 II	206	287		b 538
	i 330		b 509	207	a 133 I	253	a 473 II
	k 340		c 280 I		b 323		b 148
	l 50		d 36	208	299	254	472 I
	m 478	76	a 225	209	398	255	a 472 II
	n 204		b 380	210	168 I		b 4
55	a 350		c 281 II	211	a 129	256	472 III
	b 286	77	a 486		b 388	257	113
	c 119		b 270	212	b 136 I	258	b 373
56	184		c 181	213	a 304	259	a 520
57	420	78	a 311		b 136 II		b 130
58	a 198 I		b 426	214	83		c 535
	b 7		c 206	215	83	260	a 151
59	a 431		d 553	216	83		b 317
	b 434	79	449	217	110 I		c 532 I
60	220	80	a 348 II	218	110 I	261	a 97 I
61	336	81	a 223 I	219	a 510		b 229
62	469		b 87		b 511	262	505
63	339		c 3	220	8 I	263	163
64	356		d 340 II	221	508	264	a-b 448
65	260		e 149	222	107	265	110 II
66	65		f 41 I	223	a 541	267	a 27
67	346		g 85 I		b 139		b 364
68	418	82	a 111	224	201 I		c 189
69	221		b 112	225	101	268	b 140
70	a 555		c 120	226	101	269	383
	b 335		d 283	227	101	270	86
	c 319		e 474	228	101	271	a 183
	d 479		f 236	229	101		b 182
71	a-b 457		g 284	230	101	272	2
	c 459		h 285 III	231	451 I	273	532 II
	d 19		i 250	232	451 II	274	63
	e 185		k 277	233	a 172	275	315
	f 500		l 481	234	35 I	276	a 8 II
	g 20		m 504	235	412 I		b 303
	h 452	83	b 466 II	236	a 11	277	289
	i 124	84	334		b 174	278	322
	k 539	85	a 40	237	a 313	279	549
	l 126		b 223 III		b 344	280	410
	m 179	86	96		c 392	281	a 46
	n 458	87	a 422	238	468		b 278
	o 540		b 118	239	554		c 47
	p 386	88	a 276	240	a 342		d 48
	q 324		b 328		b 533 I	282	a 60
	r 18	89	a 231		c 391		b 387
	s 160		b 280 II	241	88	283	a 365
	t 165	90	461 II	242	424 I		b 305 I
	u 266	91	a 38 II	243	372	284	a 147
	v 358		b 137	244	192		b 385
	w 531		c 271	245	a 89	285	438
	x 166	92	202		b 355	286	242
72	514	93	198 II		c 28	287	159

Sygn.	Form.	Sygn.	Form.	Sygn.	Form.	Sygn.	Form.
288	33	335	424 II	393	519	c	145
289	259	336	439	394	519	451	217
290	460 I	337	490	395	52	452	436
291	291	338	515	396	157	453	290
292	329 I	339	395	397	544 II	455	487
293 a	233	340	127	398	545 I	456	536
b	232	341	23	399	218	457 a =	
294	203	342	215	400	464	= Ms 247	526
295	203	343	37	401	464	457 b =	
296	397 I	344	37	402	208	= Ms 247	26
297	397 II	345	44	403 a	24	459	54 II
298	427	346	44	b	25	461	230
299	437 I	347	44	c	207	463	489
300	345	348	44	d	77	465	488
301	384	349	103	e	128	467	246
302	547 II	350 a	12	f	76	471	238
303	400 I	b	14	g	494	472	413
304	67	c	13	h	321	474	409
305	428a	351	261	404	211 I	475	211 II
306 b	309 II	352 b	446	405	308	476	518
307 a	31	353	402 I	406	530	477	518 II
b	537	354	496	407	408	478	518 II
308 b	506	355	297 II	408 a	143	479 a	243
309	288	356	99	b	115	b	247
310	482	357	105	409	152	481	351
311	529	358	521	410	329 II	482	351
312	529	359	331	411 a	430	483	228
313	529	360	333	412	353	484 a	430
314	529	361	411	413	467	485	267
315	91	362	110 III	414	297 III	486 a	116
316	254	363	110 III	415	297 IV	b	144
317	435	364 a	470	416 a	419	488	68
318	332 I	b	476	b	421	490	460
319	442	c	49	417 a	227	492	352
320	542	365	97 II	b	487	493	352
321	544 I	366	548	418	51	494	404
322	90	367	550 I	419 a	547 I	496	405
323	484	368	293	b	400 II	497	399
324	513	369	407	420	53	499	546
325	58	370	402 II	425	191	500 a	412 II
326	512	371	168 III	428	363	b	403
327	239	372	244	429	212	c	394
328	275 I	373	396	430	173	501 a	305 II
329	59	374	213	431	417	b	341
330	332 II	375 a	312a	432	100	c	222
331	255	b	527	433	100	502	325
332	463	376	94	434	326	504 a	295
333 a	21	377	66	436	95	b	79
b	22	378	528	437	154	505 a	241
c	175	379	528	438	216	b	473 III
d	176	380	528	439	16 II	506	550 II
e	66	381	528	440	491	507	550 II
f	551	382	528	441	522	509 a	366
g	501	383	275 II	442	93	b	343 I
h	507	384	169	443	81	510 a-b	550 III
i	178	385	275 III	444	209	511	245
k	177	386	82	445	543	512 a	516
l	186	387	210 I	446	545 II	b	517
m	?	388	210 II	447	92	515 a	5
n	361	389	158	448	306	b	471
o	423	390	219	449	156	516	428
p	204a	391	197	450 a	117	519	15
334	35 II	392	155	b	153	520	343 II

Sygn.	Form.	Sygn.	Form.	Sygn.	Form.	Sygn.	Form.
521	298	b	393	b	29	g	180
522	296	544	292	564	263	h	368
524	401	553	102	565	265	PL 212 a	312
525	167	554	102	566	550 IV	PL 246 d	443 I
527	406	555	102	567	550 IV	e	10
529	56	556	102	568	437 II	f	462
530	492	557	104	569	201 II	PL 287 c	495
531	492	558	104	570 a	61	PL 297 b	38 I
532	54	559	106	b	62	PL 331 b	525
533	460 III	560	106	571	84	c	248
536	294	561	106	572	16 I	d	309 I
541 a	193	562 a	133 II	PL 210 c	274	PL 333 a	310
b	34	b	262	d	194		
543 a	533 II	563 a	132	e	320		

V. WYKAZ WŁAŚCICIELI

Wykaz ten obejmuje nazwiska lub imiona posiadaczy inkunabułów, a także osób postronnych wymienionych w notatkach proveniencyjnych i innych zapiskach. Osoby, które nie były posiadaczami, wyróżnione są gwiazdką. Instytucje, których własnością były poszczególne inkunabuły uwidocznione są w porządku alfabetycznym nazw miejscowości.

Adalbertus, zob. także Albertus, Wojciech.

Adalbertus Janecius, zob. Janecki Wojciech.

Albert, wikariusz w Wągrowcu, † 1531: nr 27, 189, 364.

Albert z Gniezna (Gnesnensis): nr 396.

Albert z Kościana, zob. Psarski Wojciech.

***Albert z Pabianic**: nr 225.

Albert ze Środy: nr 71 II, 150, 196, 281 I, 285 I, 382, 444, 455, 456, 480 II, 556.

Albertus, zob. Adalbertus, Wojciech.

Aleksander, subdiakon dominikański: nr 316.

***Ambroży**, ksiądz, rok 1550: nr 297 II.

Ambroży z Kłodawy (Clodaviensis): nr 299.

Andrzej, syn kowala: nr 427.

Andrzej z Izbicy (Gysbycza), zob. Izbica.

***Babyanycze Albert**, zob. Albert z Pabianic.

Barski Adam: nr 547 II.

Bartowski Julian, rektor kośc.: nr 418.

Bartłomiej z Mogilna: nr 411.

Bartłomiej z P...: nr 469.

Bedonsky Aleksander: nr 319, 335, 479, 555.

Benedykt z Poznania (Posnaniensis): nr 300.

Bimontanus Mikołaj (Nicolaus abbas): nr 33, 203.

Błażej, dominikanin krakowski: nr 316.

Błedkowski Jakub: nr 296.

Boksica Jakub (de Boxicze): nr 83, 157.

Bonawentura z Górki (Gorcensis): nr 302.

Borek Łukasz, brat: nr 41 II, 221, 226, 249, 378 I, 552.

Boxicze de, zob. Boksica.

Bresta, zob. Tyburcy z Brześcia.

Brzeźnicki Jakub: nr 129, 388.

Bucoviensis, zob. Marcin z Buku.

Busevius Maurus: nr 297 II.

Bydgostiensis, zob. Bydgoszcz.

BYDGOSZCZ

Klasztor karmelitów: nr 61, 62, 64, 108, 201 II, 202, 263, 269, 357, 375, 461 II, 550 IV.

***Byerzgyel Albert**: nr 225.

Calissiensis, zob. Kalisz.

Chamotulinus, zob. Grzegorz z Szamotuł.

Charvinius Jakub: nr 146.

Chodakowski (de Chodakowo) Paweł: nr 210 I.

Ciecierski Jan: nr 26.

Ciołek Erazm: nr 136 II, 304, 310.

Cleczow, zob. Gabriel z Kleczewa.

Clodaviensis Ambrosius, zob. Ambroży z Kłodawy.

Cultifaber Joannes: nr 267.

Cygalka Stanisław: nr 288.

Cyprian, dominikanin lubelski: nr 445.

Czernyewythanus, zob. Łukasz z Czerniejewa.

Dambrowski Piotr: nr 495.

Dąbrowski Paweł: nr 547 II.

Depcik Maciej, zob. Żernicki Maciej.

Doliwa (herb): nr 451 I.

***Drzążyński Andrzej**: nr 211 II, 231.

Dubicki Jakub: nr 505.

Dyament Antoni, kanonik: 90, 97 I, 131, 138, 141, 208, 229, 264, 337, 390, 446.

Dzierzasznensis, zob. Józef z Dzierżaźni.

Dzierżanowski Andrzej: nr 75.

Felicjusz (Felicii) Marcin: nr 329 I.

Feliks z Nakła: nr 66.

Feliks z Warki: nr 66.

Filip, rok 1563: nr 408.

Filius fabri ferrarii, zob. Andrzej, syn kowala.
 Formanowicz Leon, kanonik: nr 11, 94, 174, 360.
 Fuger Albert: nr 419, 421.
 Gabriel z Kleczewa (Cleczew); nr 181, 270, 486.
 *Gajowska-Słaka Elżbieta: nr 212.
 *Galciński: nr 70.
 Gecz Jan: nr 113.
 Gecz Piotr: nr 113.
 Gelhor Piotr: nr 211 II.
 Gesovyensis, zob. Jeżów.
 Giebocki Władysław: nr 238.
 Gnesnensis, zob. Gniezno.

GNIEZNO

Biblioteka Kapitulna

XVI/XVII w.: nr 31, 58, 428a, 513, 519, 528, 544 II.
 Początek XVII w.: nr 10, 52, 101, 103, 110 I, 130, 147, 155, 157, 158, 188, 190, 197, 219, 261, 336, 373, 385, 442, 443 I, 462.
 Połowa XVII w.: nr 7, 198 I, 427, 464, 469, 482, 490, 505, 512, 514.
 Rok 1785: nr 42 II, 379 II.
 Około 1837 r.: nr 54, 100, 409.
 Rok 1838: 1, 3, 6, 41 I, 85 I, 87, 142, 146, 149, 162, 164, 223 I, 234, 240, 340 II, 349, 354, 369, 412 I, 415, 441, 447, 485.
 Około 1850 r.: nr 37, 55, 57, 67, 69, 70, 74, 82, 91, 107, 109, 114, 135, 136 II, 163, 169, 180, 184, 194, 201 I, 254, 268, 274, 275 III, 287, 297 I, 302, 304, 309 II, 314, 320, 332 I, 368, 371, 372, 383, 396, 435, 438, 439, 445, 449, 460 I, 461 I, 463, 465, 466, 468, 472 I, 472 III, 473 I, 484, 495, 508, 510, 511, 544 I, 548.
 Rok 1928: nr 12, 13, 14, 17, 35 I, 39, 97 II, 99, 127, 148 I, 168 I, III, 205, 244, 260, 272 I, 293, 297 II, 329 I, 333, 345, 376, 384, 395, 397 II, 398, 402 I—II.
 Rok 1929: nr 2, 8 I, 27, 33, 41 II, 44, 46, 47, 48, 60, 63, 65, 75, 86, 110 II, 133 I, 140, 182, 183, 189, 203, 220, 226, 232, 233, 239, 249, 252, 255, 275 I, 278, 289, 315, 322, 323, 332 II, 339, 356, 364, 378 I, 387, 397 I, 400 I, 552.
 Rok 1931: nr 11, 94, 360.
 Rok 1933: nr 40, 96, 115, 152, 223 III, 227, 297 III—IV, 329 II, 334, 353, 408, 422, 487, 530.
 Rok 1934: nr 276, 328.
 Rok 1935: nr 400 II, 547 I.
 Rok 1937: nr 16 I, 38 II, 61, 62, 64, 84, 137, 198 II, 201 II, 202, 263, 265, 269, 271, 318, 357, 375, 437 II, 461 II, 550 IV.
 Lata międzywojenne: nr 467, 515.

Klasztor franciszkanów: nr 146, 200, 234, 360, 374, 378 III.
 Kolegium penitencjarzy: nr 159, 211 I, 213, 214, 215, 218, 242, 275 II, 297 I, 309 II, 331, 332 I, 383, 438, 439, 445, 510, 511, 529.
 Kolegium wikariuszy katedralnych: nr 42 II, 379 II.
 Kongregacja księży misjonarzy: nr 208, 529.
 Kościół Św. Trójcy: nr 12, 13, 14, 17, 97 II, 148 I, 168 III, 205, 293, 312 a, 402 II, 527.
 *Golarz: nr 356.
 Gomoliński Feliks: nr 316.
 Gomoliński Stanisław: nr 316.
 Gorcensis Bonaventura, zob. Bonawentura z Górk.
 Gorenensis, zob. Góra św. Małgorzaty.
 GÓRA ŚW. MAŁGORZATY
 Prepozytura: nr 68, 167, 267, 294.
 Grabisschius Mikołaj z Wągrowca: nr 356.
 Grodzicki Andrzej: nr 80.
 Grodzicki Jakub: nr 80.
 Grzegorz, lektor Pisma św.: nr 75.
 Grzegorz z Nakła (Naklensis), zob. Wicosowiusz Grzegorz z Nakła.
 Grzegorz z Osiecznej, zob. Osiecki Grzegorz.
 Grzegorz z Szamotuł (Chamotulinus): nr 505.
 Grzegorz z Trzemeszna: nr 66.
 Gysbycza, zob. Izbica Andrzej.
 Henryk Piotr z Wolborza, zob. Wolborz Henryk Piotr.
 Herbst Benedykt: nr 75.
 Herbord z Magdeburga: nr 211 II, 217, 290, 326, 363, 436.
 Iohannides, zob. Strzałkowski Wojciech Janowic.
 Irzykowiec Cyprian z Uniejowa: nr 181, 270, 486.
 Iwieński Stanisław: nr 195, 237, 282, 497.
 Izbica (Gysbycza) Andrzej: nr 7, 198 I.
 Izdbieński Benedykt: nr 252.
 *Izdbieński Jan z Ruśca: nr 252.
 Jakub, biskup margaryteński i sufragan płocki: nr 211 II.
 *Jakub Bartłomiej ze Szczurska, zob. Słaka.
 Jakub de Boxicze, zob. Boksica.
 Jakub z Gołańczy: nr 66.
 Jakub z Maczewa: nr 460 III.
 Jakub z Obornik, zob. Wedelicjusz.
 Jakub, syn Krzysztofa z Piły: nr 446.
 Jakub z Pomnichowa, zob. Zakromczyk.
 Jakub z Szadka, zob. Szadek Jakub.
 Jakub z Żernik, zob. Zakonowski.
 Jan, koniec XV w.: nr 228.
 Jan z Drzewicy: nr 297 II.
 Jan z Radziejowa, dominikanin, z końca XV w.: nr 428 a.

- Jan S. z Radziejowa, wikariusz w Po-
biedziskach, rok 1556: nr 289.
Jan z Rybna: nr 529.
Jan z Sierakowa: nr 289.
Jan ze Słupi: nr 424 I.
Jan z Wągrowca: nr 220.
Janecius, zob. Janecki.
Janecki (Janecius) Wojciech: nr 172.
Jeziński Józef: nr 360.
Jeżewski Andrzej: nr 547 II.
JEŻÓW
Prepozytura: nr 28, 89, 355,
zob. Piotr, prepozyt OSB w Jeżowie.
Joannes, zob. Jan.
Józef z Dzierżąny (Dzierzasznensis):
nr 167.
Jukoszewski Piotr: nr 400 I.
Jussius Mikołaj: nr 445.
Justyn, brat franciszkański: nr 360.
KALISZ
Klasztor franciszkanów: nr 30, 32,
310.
Karnkowski Stanisław: nr 544 I.
KCYNIA
Klasztor karmelitów trzewickowych:
nr 16 I, 38 II, 61, 62, 64, 84, 108,
137, 198 II, 201 II, 202, 263, 265,
269, 271, 318, 357, 375, 437 II, 461
II, 550 IV.
Kcynia Stanisław: nr 400 I.
Kczynya, zob. Kcynia.
Kiszewski Stanisław: nr 88.
Kleczkopianus Jan: nr 146.
Klemens z Piotrkowa: nr 528.
Kobilinensis, zob. Kobylin.
KOBYLIN
Klasztor bernardynów: nr 69, 268,
302.
*Kokoszyński Sebastian: nr 70.
Konarzewski Andrzej: nr 97 I, 229.
KOPANICA
Kościół parafialny: nr 113, 429.
Kopanicensis, zob. Kopanica.
Korytowski Melchior (Maycher): nr 136 I.
Korzeniowski Laurenty: nr 472 III.
Koszythen, zob. Kościan.
KOŚCIAN
Klasztor bernardynów: nr 3, 6, 41 I,
85 I, 87, 149, 223 I, 340 II.
Kot Jakub z Dębna: nr 512.
Kowieski Marcin: nr 88.
*Kraska Jan: nr 212.
Krosnowski Abraham: nr 211 I.
Krosnowski Florian: nr 211 I.
Krzysztof, sługa ks. Ambrozego: nr
297 II.
Labetowski Krzysztof: nr 135.
*Lange Jan Bernard: nr 310.
*Lange Joanna, zob. Wnukowska.
Lange Tadeusz: nr 310.
Laurentius, zob. także Laurenty, Wa-
rzwyniec.
Leonard z Wągrowca (Wangrovecensis):
nr 70, 74, 220, 253, 301, 383.
Leszczyński Jan: nr 63.
Lipieński Gabriel: nr 319, 335, 479, 555.
Liszkowski Maciej: nr 59.
Lubinensis, zob. Lubią.
LUBIŃ
Klasztor benedyktynów: nr 42 I, 71,
88, 195, 206, 224, 237, 282, 311, 342,
346, 379 I, 391, 426, 533 I, 550 II,
553.
Ludwik z Dolska: nr 473 I, 539.
Łazarz: nr 108.
ŁOPIENNO
Kościół parafialny: nr 276, 328.
Łukasz z Czerniejewa (Czernyewyta-
nus): nr 158.
Łukasz Kazimierz, pleban w Dobroso-
łowie: nr 396.
Łysy Jakub, zob. Słaka.
MACIEJ, kantor: nr 221.
Maciej z Chwałkowa: nr 66.
Maciej z Kościana: nr 459.
Maciej z Mieleszyna: nr 231, 280 II.
Maciej z Ponteca: nr 550 IV.
Maciej z Popowa (Popowius), zob. Szuba.
Maciej ze Śmigła, zob. Peto.
Maciej z Wilna: nr 461 II.
Marcin Józef, proboszcz kośc. św. Trójcy
w Gnieźnie: nr 312.
Marcin z Buku (Bucoviensis): nr 428.
Marcin z Kleczewa: nr 356.
Marcin, syn Andrzeja, z Łodzi: nr 400 I,
410.
Marcin z Rawy: nr 210 II, 510, 511.
Marcin z Tucholi, zob. Tuchola Marcin.
Martinus, zob. także Marcin.
Martinus Felicius, zob. Felicjusz.
Maryański Witalis: nr 256, 257, 272 II.
Maycher, zob. Korytowski Melchior.
Michał z Jasła: nr 101.
Michał z Wągrowca (Wangrovecensis):
nr 383.
Michał z Żelechłina: nr 7, 198 I.
*Mielżyńscy Ignacy i Seweryn: nr 252.
Międzychód Jakub: nr 206, 311, 426, 553.
Miklaszewski Adam: 310.
Mikołaj z Bartnik: nr 530.
Mikołaj z Mostów (de Mosty): nr 313,
344, 392.
Mikołaj ze Szkudły (de Scudła), zob.
Szkudźki.
Mikołaj z Tuliszkowa: nr 110 I.
MIŁOŚLAW
Biblioteka dekanalna: nr 105.
Miszkowski Jan: nr 472 I.
Mogilnensis, zob. Mogilno.
MOGILNO
Klasztor benedyktynów
Druga poł. XVI w.: nr 8 I, 35 I,
333, 384, 395, 398, 402 I, 411,
420, 432, 433, 437, 549.
Koniec XVI w.: nr 168 I.
Pocz. XVII w.: nr 127, 244, 297 II,
345, 496, 554.
Koniec XVII w.: nr 329 I.

- Z biblioteki poklasztornej: 39, 99, 260, 272 I, 376, 397 II.
 Mosty, zob. Mikołaj z Mostów.
 *Mycynka Gregova: nr 356.
 Nadaricius, zob. Nadarzycki.
 Nadarzycki (Nadaricius) Grzegorz: nr 460 I.
 Naklensis, zob. Wicosowius Grzegorz.
 Neocorciniensis, zob. Nowe Miasto Korczyn.
 Nicolaus abbas, zob. Bimontanus.
 Nicolaus Jusii, zob. Jussius.
 Nieczuja (herb.): nr 114, 314, 465, 466.
NOWE MIASTO KORCZYN
 Klasztor franciszkanów: nr 310.
 Ochocki Melchior: nr 378 III.
 *Oleśnicki Zbigniew: nr 211 II, 212, 217, 290, 326.
OPAWA
 Klasztor dominikanów: nr 37.
 Oppavia, zob. Opawa.
 Orłow (Orłow) Maciej: nr 7, 198 I.
 Osiecki Grzegorz z Osiecznej: nr 547 II.
 Osmolin Szymon: nr 428.
 Otha Stanisław: nr 167.
 Ozarcus, zob. Ożarek.
 Ożarek (Ozarcus) Stanisław: nr 50.
 Pacostensis, zob. Pakość.
PAKOŚĆ
 Klasztor reformatów: nr 40, 96, 118, 152, 223 III, 227, 297 III—IV, 329 II, 334, 353, 408, 419, 422, 487, 530.
 Palanczky, zob. Pałędzki.
 *Pałędzki (Palanczky) Maciej: nr 512.
 Panetius Mikołaj z Czerwińska: nr 310.
 Pankracy, brat, ok. 1500 r.: nr 192.
 Paradisus, zob. Paradyż.
PARADYŻ
 Klasztor cystersów: nr 11, 174.
 Parznicki (Parzyński) Piotr: nr 221, 255.
 Parzyński, zob. Parznicki.
 Paweł z Chodakowa, zob. Chodakowski.
 Paweł ze Słupi: nr 424 I.
 Paweł z Tuliszkowa (Tuliszkwowiensis), zob. Tuliszkowicz.
 Paweł z Zalesia: nr 353.
 Paweł, syn Jakuba ze Zbąszynia (Paulus Jacobi de Sbanschin): nr 28, 89, 355.
 Paweł z Żernik (Zyrniki): nr 8 I.
 Peto Maciej ze Śmigła: nr 26, 81, 115, 143, 401, 526.
 Pilarek Mikołaj ze Śremu: nr 346, 550 II.
 Piotr, prepozyt OSB w Jeżowie: nr 28, 89, 355.
 Piotr, profes cysterski w Wągrowcu: nr 410.
 Piotr z Koźmina: nr 66.
 Piotr z Obornik, zob. Wedelicjusz.
 Piotr ze Rzgowa (Rzgoviensis): nr 469.
 Piotrkowita: nr 316.
 Platner Jan z Opawy: nr 37.
 Plichta Jerzy: nr 400 II, 547 I.
 Plutka Serafin czyli Ambroży: nr 69, 268.
 Podgórski Franciszek: nr 214.
 Polak Maciej: nr 146.
 Popovius, zob. Szuba.
 Posnaniensis, zob. Poznań.
 Posnaniensis, zob. Benedykt z Poznania.
 Posnaniensis, zob. Stanisław z Poznania.
 Postawski Adam: nr 190.
 Potępski Albert: nr 139.
 Powicz, zob. Powidz.
 Powidz (Powicz) Jakub: nr 200.
 *Poznanita Tomasz: nr 225.
POZNAŃ
 Klasztor dominikanów: nr 37, 50, 57, 107, 109, 151, 161, 168 II, 248, 288, 300, 309 I, 313, 316, 317, 344, 362, 392, 495, 525, 532 I, 550 III.
 Klasztor karmelitów bosych: nr 180, 194, 274, 320, 368.
 Kolegium jezuitów: nr 80, 370, 544 I.
 Kolegium psalterzystów: nr 460 I.
 Kościół św. Marcina: nr 23.
 Preliński Jan: nr 71 II, 150, 196, 281 I, 285 I, 382, 444, 455, 456, 480 II, 556.
 Przedecz Tomasz, zob. Tomasz z Przedecza.
 *Przerębki Jan: nr 75.
 Psarski Wojciech (Albertus): nr 7, 198 I, 506.
 Pszary, magister de, zob. Psarski Wojciech.
Regulus Marcin: nr 451 II.
 Robiński Albert: nr 293.
 Rochowiak Marcin: nr 542.
ROGALINEK
 Kościół parafialny: nr 359.
 Rogalinensis, zob. Rogalinek.
 Rudziński Jan: nr 269.
 Rychlicki Andrzej: nr 57.
 Ryczywoliensis, zob. Stanisław z Ryczywołu.
RYSZEWKO
 Kościół parafialny: nr 245.
 Rzgoviensis, zob. Piotr ze Rzgowa.
Sabinus Michał: nr 242.
 Sabojewski (Szaboieski) Jakub: nr 547 II.
 Sbanschin, zob. Paweł, syn Jakuba, ze Zbąszynia.
 Schadek, zob. Szadek.
 Scrynski, zob. Skrzyński.
 Scudla, zob. Szkudzki Mikołaj ze Szku-dy.
 Serafin z Chrzanowa, zob. Plutka.
 Sienieński Stanisław Nepomucen: nr 113, 429.
 Sieracoviensis, zob. Sieraków.
SIERAKÓW
 Klasztor bernardynów: nr 424 I.
 Sikorski Jan Chryzostom: nr 269.
 Skórzewski (Skorzewsky) Adam: nr 1, 142, 162, 164, 240, 349, 354, 369, 415, 441, 447, 485.

- Skrzyński Andrzej: nr 343 I, 366.
 Slesinensis, zob. Ślesin.
 Słaka Elżbieta, zob. Gajowska,
 Słaka Jakub, zwany Łysy: nr 79, 212,
 295, 343 II, 406.
 *Słaka Jakub Bartłomiej ze Szczurska:
 nr 212.
 Słupski Albert: nr 140.
 Słupski Wawrzyniec: nr 140.
 Spytek Łukasz: nr 428.
 Szrodensis Albertus, zob. Albert ze
 Srody.
 Stanisław, bakałarz krakowski pocz.
 XVI w.: nr 146.
 Stanisław z Kalisza: nr 293.
 Stanisław z Kościana: nr 430 I.
 *Stanisław z Poznania (Posnaniensis):
 nr 378.
 Stanisław z Ryczywołu (Ryczywoliensis):
 nr 550 IV.
 Stanisław z Wągrowca: nr 220.
 Stock Jan: nr 60, 387.
 Stromecki (Strometius) Paweł: nr 446.
 Strometius, zob. Stromecki.
 Strzałkowski Wojciech Janowic (Iohan-
 nides): nr 188.
 Swiebodius, zob. Świebodzki.
 Synodoniusz (Synodony) Jan: nr 419,
 421.
 Szaboieski, zob. Sabojewski.
 Szadek (Schadek) Jakub: nr 248, 309 I,
 525.
 Szarnowski Mikołaj: nr 510, 511.
 Szkudła, zob. Szkudzki Mikołaj.
 Szkudzki Mikołaj ze Szkudły (de Scu-
 dła): nr 546.
 Szuba Maciej z Popowa (Popowius):
 nr 35 II.
 Szwydnyczium, zob. Świdnica.
 Szymon Albin: nr 446.
 Szymon z Sieprza, zob. Tulka.
ŚLESIN
 Kościół parafialny: nr 400 II, 547 I.
ŚWIDNICA
 Klasztor dominikanów: nr 59.
 Świebodzki (Świebodii) Albert z Wą-
 growca: nr 202.
 Taborowski Nikodem: nr 446.
TARNOWO k. Wągrowca
 Kościół parafialny: nr 33.
 *Tomasz z Krzywina: nr 346.
 Tomasz z Przedcza: nr 23.
 Tremesnensis, zob. Trzemeszno.
TRZEMESZNO
 Klasztor kanoników regularnych la-
 terańskich
 Połowa XVI w.: nr 54, 409, 412 II,
 431, 460 II, 489, 491, 492, 518 II,
 522, 536, 545 II, 546.
 Koniec XVI w.: nr 26, 79, 100,
 394, 403, 412 I, 526.
 Początek XVII w.: nr 404.
 XVII w.: 399, 413, 436, 488, 516,
 517.
 Rok 1724: nr 296.
 Tuchola Marcin: nr 159, 215, 218, 275 II,
 332 I, 529.
 Tuliscovius, zob. Tuliszkowski Seba-
 stian.
 Tuliszkowicz (Tuliszkowiensis) Paweł:
 nr 7, 198 I, 312.
 Tuliszkowiensis, zob. Tuliszkowicz Pa-
 weł.
 Tuliszkowius, zob. Tuliszkowski Seba-
 stian.
 Tuliszkowski (Tuliszkowius, Tuliscovius)
 Sebastian: nr 71 II, 127, 150, 196,
 281 I, 285 I, 382, 444, 455, 456, 480 II,
 556.
 Tulka Szymon: nr 260.
 Tyburcy z Brześcia (a Bresta): nr 362.
 Tyesti Florian: nr 445.
 Vangrovecensis, zob. Wągrowiec.
 Vedelicus, zob. Wedelicjusz.
 Voicinus Klemens: nr 252.
 Voydał, zob. Wojdał.
 Walenty z Szamotuł: nr 446.
 Walerian, dominikanin poznański † 1582:
 nr 1, 142, 162, 164, 240, 349, 354, 369,
 415, 441, 447, 485.
 Wangrovecensis, zob. Leonard z Wą-
 growca.
 Wangrovecensis, zob. Michał z Wą-
 growca.
 Wawrzyniec ze Słupcy: nr 505.
 Wawrzyniec z Wągrowca: nr 71 II, 150,
 196, 281 I, 285 I, 382, 444, 455, 456,
 480 II, 556.
 Wawrzyniec z Wolsztyna: nr 374.
WĄGROWIEC
 Klasztor cystersów:
 Połowa XVI w.: nr 2, 27, 44, 189,
 332 II, 364.
 Druga poł. XVI w.: nr 60, 63, 65,
 86, 110 II, 387, 431, 434.
 Koniec XVI w.: nr 75, 133 I, 182,
 183, 203, 232, 233, 239, 275 I,
 315, 323.
 Początek XVII w.: nr 252, 255,
 400 I, 448, 532 II.
 Rok 1604: nr 41 II, 226, 249, 378 I,
 552.
 Rok 1618: nr 220.
 Biblioteka poklasztorna: nr 46, 47,
 48, 140, 278, 289, 322, 339, 356,
 397 I.
 Wedelicjusz (Vedelicus) Jakub z Obor-
 nik: nr 129, 388.
 Wedelicjusz Piotr: nr 88, 136 I, 180, 194,
 274, 320, 368.
 Wedelski, zob. Wedelicjusz.
 Wicosowius Grzegorz z Nakła: nr 446.
 Widelicki, zob. Wedelicjusz.
 Wieczorkowicz Wojciech: nr 299.
 Wieszkowius, zob. Wieszkowski.
 Wieszkowski (Wieszkovii) Mateusz: nr
 42 I, 71 I, 224, 379 I.
 Wisniewius, zob. Wiśniewski.

- Wiśniewski (Wisniewius) Jan: nr 42 II, 379 II.
 Wiśniowski Jakub: nr 541.
 *Wnukowska-Lange Joanna: nr 310.
 Wojciech, zob. także Adalbert, Albert.
 Wojdał (Voydal) Stanisław: nr 7, 198 I.
 Wolborz Henryk Piotr: nr 63.
 Zachwieya Aleksy: nr 460 I.
 Zakonowski Jakub z Zernik: nr 42 II, 242, 318, 379 II.
 Zakromczyk Jakub z Pomnichowa: nr 210 II.
- Zienkiewicz, prałat: nr 161, 168 II, 187.
 *Ziótkowski Jan: nr 254.
 *Ziótnicki, pleban w Świątkowie: nr 356.
 Zygariowski Franciszek: nr 424 I.
 *Zygmunt I, król Polski: nr 88.
 Zyrniki, zob. Paweł z Żernik.
 Żaboklicki Piotr: nr 359.
 Żegocki Krzysztof: nr 516, 517.
 Żegocki Michał: nr 516, 517.
 Żernicki Maciej, zwany Depcik: nr 50, 121, 171, 204, 273, 330, 338 I, 340 I, 389, 414, 478, 502.

VI. POSŁOWIE

Ksiądz Leon Formanowicz urodził się 26 III 1878 w Szubinie. Mając lat 21 złożył maturę w gimnazjum klasycznym w Chełmnie i wstąpił do Seminarium Duchownego w Poznaniu. Świecenia kapłańskie otrzymał 2 lutego 1902 roku w Gnieźnie i rozpoczął pracę jako wikariusz przy tamtejszym kościele Św. Trójcy. W latach 1906—1927 był proboszczem w Modliszewku, po czym, mianowany kanonikiem kapituły katedralnej w Gnieźnie, objął stanowiska archiwariusza i bibliotekarza kapitulnego. W dniu 26 sierpnia 1940 roku został aresztowany i wywieziony do obozu w Oranienburgu, następnie 14 grudnia tegoż roku przewieziony do obozu w Dachau, gdzie w dniu 3 maja 1942 poniósł śmierć w komorze gazowej¹.

Z lat pracy w zbiorach kapitulnych gnieźnieńskich pochodzą trzy jego drukowane prace, poświęcone bibliotece², jej drukom polskim XVI wieku³ i jej inkunabułom⁴. Wszystkie zyskały najwyższe uznanie przez rzetelny wkład do skarbcza kultury i nauki nie tylko polskiej, ale i światowej. Odnosi się to zwłaszcza do katalogu inkunabułów opisującego kilkanaście druków XV wieku nieznanymi bibliografiami. Niestety dzięki temu nie było dane ujrzeć światła dziennego w całości. W Rolniczej Drukarni i Księgarni Nakładowej w Poznaniu odbito przed samą wojną jedynie pierwszy zeszyt, zawierający na 96 stronach 407 opisów zgrupowanych w hasłach alfabetycznie uporządkowanych: *Abstemius — Palude*. Rękopis pozostałej części katalogu przepadł po zajęciu Poznania przez Niemców.

Piszący te słowa, przeprowadzając w Gnieźnieńskiej Bibliotece Kapitulnej poszukiwania glos i drobnych tekstów polskich sprzed 1551 roku⁵, przeglądał w latach 1965—1966 karta za kartą inkunabuły w porządku opisów katalogu⁶.

¹ J. Nowacki: Formanowicz Leon ks. (1878—1942). *PSB* VII, 64 n. — Tenże: Ks. Leon Formanowicz (1878—1942). *Kwart. hist. R.* 53: 1939/1945 s. 497—498.

² L. Formanowicz: Biblioteka kapitulna w Gnieźnie. W: *Biblioteki wielkopolskie i pomorskie*. Poznań 1929 s. 153—168.

³ Tenże: Katalog druków polskich XVI wieku Biblioteki Kapitulnej w Gnieźnie. Poznań 1930.

⁴ Tenże: Katalog inkunabułów Biblioteki Kapitulnej w Gnieźnie. Zeszyt 1. Poznań 1939 ss. 96, tabl. 15.

⁵ Akcję prowadzi od 1953 roku Komisja Filologiczna Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk poprzez powołany w dwa lata później Komitet dla zebrania i wydania glos i innych drobnych tekstów średniowiecznych Wielkopolski. Dotychczas w ramach wydawnictw PTPN ukazał się jeden zeszyt. (Glosy i drobne teksty polskie do 1550 roku z inkunabułów Kalisza, Kazimierza Biskupiego, Koła, Sieradza i Warty. Zebrał i wyd. J. Wojtkowski. Objąsnienia językowe W. Kuraszkiewicz. Poznań 1965). W przygotowaniu znajduje się zeszyt z glosami i tekstami gnieźnieńskimi.

⁶ Glosy i teksty polskie zostały znalezione i udokumentowane w następujących inkunabułach: *Form.* nr 6, 8 I, 20, 67, 68, 71, 79, 101, 108, 125, 133, 141, 181, 198, 210 II, 212, 225, 227,

Gruntowne zapoznanie się z konstrukcją wydrukowanej części doprowadziło do przekonania, iż mimo zniszczenia tak rękopisu katalogu, jak i materiałów do niego, odtworzenie zaginionej części jest możliwe do wykonania. Doszły jeszcze dwa motywy: oddanie hołdu tragicznie zmarłemu Autorowi, oraz uratowanie dzieła ze zniszczenia wojennego, i zamiar przerodził się w czyn⁷.

W roku 1967, podczas poszukiwań glosowych w inkunabułach, których opis katalogowy zaginał w rękopisie podczas wojny, narastały jakby na marginesie materiały do rekonstrukcji⁸. Podstawę stanowiły: odsyłacze liczbowe i hasłowe z części wydrukowanej do zaginionej⁹, identyfikacja inkunabułów z bibliografiami wykonana przez Kazimierza Piekarskiego i skontrolowana po wojnie przez Zakład Starych Druków Biblioteki Narodowej w Warszawie¹⁰, notatki odręczne ks. Formanowicza na obwolutach defektów wydobytych z makulatury oraz odnosząca się do nich korespondencja jego z komisją dla *Gesamtkatalog der Wiegendrucke*¹¹, wreszcie autopsja samych inkunabułów w celu opisanie ich cech indywidualnych, zwłaszcza proveniencji i oprawy. Pomocą przy ustalaniu danych biograficznych służyły w dużym stopniu ogłoszone po wojnie przez *Polskiego słownika biograficznego* (zawierające dużo materiału także o właścicielach inkunabułów skatalogowanych w zeszytacie 1) oraz monumentalne dwa tomy *Dziejów archidiecezji poznańskiej* wydane (w Poznaniu w latach 1959—1964) przez przedwcześnie zmarłego ks. kanonika doc. dra Józefa Nowackiego.

Zasadą naczelną prac rekonstrukcyjnych było dostosowanie się do metody przyjętej przez ks. Formanowicza, a więc skrócony opis bibliograficzny, odsyłacz do podstawowej bibliografii, opis cech indywidualnych: oprawa, proveniencja, ewentualne adligaty, sygnatura.

Skrócony opis stosowano konsekwentnie zawsze, nawet w odniesieniu do druków nieznanymi bibliografiami. W tych wypadkach odsyłacz wskazuje na

---

228, 230, 242, 243, 244, 245, 247, 264, 267, 270, 281, 294, 295, 296, 297 II, 299, 308, 311, 318, 352, 356, 359, 371, 384, 388, 391, 393, 397 I—II, 399, 402, 406.— Znaleźnienie i udokumentowanie glos polskich w inkunabułach części drugiej katalogu zostało zaznaczone wśród cech indywidualnych poszczególnych egzemplarzy i dlatego nie ma potrzeby podawać wykazu na tym miejscu.

⁷ Już nawet samo opracowanie indeksów do wydrukowanego zeszytu 1 było konieczne dla ułatwienia korzystania. Nie każdy bowiem może się zdobyć na czytanie wszystkich opisów w poszukiwaniu jednej potrzebnej wiadomości. Z braku indeksów uszła uwagi uczonych cenna informacja katalogu (Form. nr 80) o losach księgozbioru Andrzeja Grodzickiego. Por. S. Szpilczyński: Grodzicki Andrzej. PSB VIII, 613—614.

⁸ Piszący te słowa, zbierając materiały do rekonstrukcji zeszytu 2, nie stawiał sobie za zadanie kontroli opublikowanego zeszytu 1, lecz poczynione gdzieś spostrzeżenia odnotował w formie „Uzupełnień i poprawek do nr 1—407”.

⁹ Por. Form. nr 1, 4, 5, 9, 10, 24, 26, 31, 36, 41, 43, 49, 50, 71, 73, 111, 114, 118, 130, 139, 148, 151, 181, 195 II, 206, 227, 241, 248, 307, 319, 342, 393, 394, 400 (55 odsyłaczy liczbowych). Spośród 26 odsyłaczy hasłowych nie potwierdził się tylko jeden: Thomas a Kempis, chyba że ks. Formanowicz odsyłał tam do hasła: Gerardus Zutphaniensis: De spiritualibus ascensionibus, 1489 i 1490.

¹⁰ Do chwili ukazania się drukiem Centralnego Katalogu Inkunabułów zastrzeżone zostały (pismem kierownika Zakładu Starych Druków Biblioteki Narodowej, prof. dr Alodii Gryczowej, z dnia 3 VI 1967 nr I-4/651/26/67), tylko ustalenia autorskie i bibliograficzne inkunabułów sygnatura: 71 c, h, k, o, 74 e, 333 m, o. Za udostępnienie danych o pozostałych inkunabułach niewydrukowanej części katalogu ks. Formanowicza składam serdeczne podziękowanie. Dziękuję także za wgląd w materiały dotyczące zbioru inkunabułów dawnej Biblioteki Seminaryjnej w Gnieźnie. Wynotowana z nich konkordancja sygnatur i numerów bibliograficznych, przekazana przez piszącego te słowa Archiwum Archidiecezjalnemu w Gnieźnie, obecnemu posiadaczowi inkunabułów seminaryjnych, służy jako podstawa przy opracowywaniu katalogu tego zbioru druków XV wieku przez mgr Jadwigę Ryli.

¹¹ Por. inkunabuły o sygnaturach: 71 i 333.

Centralny Katalog Inkunabułów, opracowany przez Zakład Starych Druków Biblioteki Narodowej i mający się ukazać w najbliższym czasie.

Numeracja opisów została odtworzona w oparciu o odsyłacze liczbowe z zeszytu 1, a następnie według alfabetycznej kolejności autorów, haseł i tytułów. W wypadku braku koniecznej liczby opisów, numer niewypełniony opisem z zasady przesuwano na koniec luki, natomiast w wypadku nadmiaru opisów, dodawano numery z literami alfabety. Odsyłacze do zeszytu 1 zastosowano wyłącznie w odniesieniu do dzieł wydrukowanych wspólnie z utworami innych autorów, opisanymi w wydrukowanej części katalogu (ogółem 7 wypadków).

Przy rejestracji opraw miarodajne były wytyczne opracowane przez prof. Aleksandra Birkenmajera¹², o ile na to pozwalał skrótowy charakter notatek. W odróżnieniu od ks. Formanowicza większa uwaga została zwrócona na treść ornamentów okładki i grzbietu, mniejsza natomiast na, hipotetyczne przy tak wrywkowym materiale, oznaczanie, skąd oprawa pochodzi¹³.

W ustaleniach biograficznych i historycznych o posiadaczach inkunabułów, czy to osobach fizycznych, czy instytucjach, autor rekonstrukcji poprzestał na skonfrontowaniu zapisek z podstawowymi publikacjami, idąc w tej dziedzinie za tezą czołowych inkunabulistów polskich: Kazimierza Piekarskiego i prof. dra Alodii Kaweckiej-Gryczowej¹⁴.

Uzupełniony przez odtworzenie niewydanej części katalog ks. Formanowicza zawiera opis 557 druków XV wieku¹⁵, w 672 egzemplarzach i 430 woluminach. W magazynie brak jednak po wojnie 16 woluminów, zawierających 19 druków, w tym 6 dubletów¹⁶. Stan rzeczywisty zbioru inkunabułów Biblioteki Kapitulnej w Gnieźnie wynosi więc obecnie: 544 druki w 653 egzemplarzach i 414 woluminach. Straty wojenne wynoszą zatem około 3—4%¹⁷.

¹² A. Birkenmajer: W sprawie rejestracji i katalogowania opraw zabytkowych. W: *Studia nad książką poświęcone pamięci Kazimierza Piekarskiego*. Wrocław 1951 s. 105—121, zwłaszcza s. 116—117.

¹³ Ustalenia ks. Formanowicza wskazują następujące regiony i miejscowości (rzadko kiedy także i warsztaty) jako macierzyste dla 195 opraw: Polska 19 (nr 1, 6, 27, 28, 29, 64, 95, 96, 135, 151, 168 III, 191, 197, 203, 210 II, 269, 299, 312, 322), Polska północna 20 (nr 40, 42, 91, 93, 116, 140, 181, 192, 195 II, 220, 225, 230, 242, 256, 305 I, 313, 371, 378 III, 395, 405), Pomorze 3 (nr 54, 134, 260), Gdańsk 10 (nr 23, 61, 110 I i II, 184, 190, 201, 243, 263, 398), Toruń 1 (nr 4), Płock 1 (nr 108), Wielkopolska 32 (nr 3, 8 I i II, 9, 15, 17, 33, 34, 71 II, 100, 103, 117, 133 I, 147, 163, 188, 212, 213, 214, 215, 216, 219, 241, 259, 298, 309, 336, 343 I, 346, 373, 375, 393), Poznań 21 (nr 24, 35 I, i II, 59, 70, 75, 81, 115, 122, 125, 157, 158, 202, 238, 252, 275 III, 300, 351, 357, 360, 362), Gniezno 4 (nr 38 I, 79, 102, 231), Małopolska 1 (nr 182), Kraków 22 (nr 5, 12, 16, 43, 60, 67, 82, 88, 101, 104, 114, 118, 129, 136 I, II, 146, 159, 180, 248, 287, 334, 353), Śląsk, Wrocław⁷ 17 (nr 2, 84, 97, 109, 154, 155, 156, 168 I, 265, 306, 329, 331, 374, 397 II, 401, 402 I, 404), Niemcy 29 (nr 31, 37, 44, 50, 56, 66, 83, 94, 106, 107, 119, 152, 198 II, 210 I, 211 I, II, 218, 222, 261, 275 I, 294, 315, 316, 332 I, 333, 356, 372, 383, 400 I), Włochy 1 (nr 255), obca 14 (nr 7, 52, 57, 58, 69, 169, 200, 206, 217, 221, 232, 239, 246, 394); uderza brak Trzemeszna, chociaż Form. nr 231 notuje, że Maciej z Mieleczyzna († 11 XI 1522), wstępując 25 VII 1499 do klasztoru kanoników regularnych w Trzemesznie, wniósł jako wyprawę między innymi także narzędzia introligatorskie.

¹⁴ A. Kaweckiej-Gryczowej: Katalog inkunabułów Biblioteki Zakładu Imienia Ossolińskich we Wrocławiu. Na podstawie materiałów Kazimierza Piekarskiego. Wrocław 1956 s. XIX—XX.

¹⁵ Liczba opisów zgodna jest z numerami porządkowymi, ponieważ czterem lukom: nr 425, 453, 493 i 557 odpowiadają cztery uzupełnienia: nr 204 a, 312 a, 316 a, 428 a. Pozostałe uzupełnienia dotyczą dubletów, a stąd powiększają tylko ilość egzemplarzy: nr 54 II, 97 III i 256 II.

¹⁶ Brak woluminów o sygnaturach: Inc. 10, 22, 25, 291, 346, 409, 410, 412, 445, 450, 451, 455, 476, 481, 484, 480. Odpowiadają im opisy katalogowe: Form. nr 16 I, 44, 117, 145, 152, 153, 200, 214, 217, 291, 300, 329 II, 351 część I, 353, 430 II, 460 III, 487 II, 518 I, 543.

¹⁷ A mianowicie 3% inkunabułów, około 3,5% egzemplarzy i blisko 4% woluminów, gdyż należy uwzględnić także cztery luki w opisach bibliograficznych, którym muszą odpo-

Z dużą radością spełniam miły obowiązek względem Archiwum Archidiecezjalnego w Gnieźnie i Zakładu Starych Druków Biblioteki Narodowej w Warszawie, wyrażając wdzięczność za zyczliwość i pomoc w pracy rekonstrukcyjnej.

Niech dzieło ks. kanonika Leona Formanowicza, wbrew śmierci i zniszczeniu wojennemu, świadcząc o przeszłości Kościoła Gnieźnieńskiego służy nauce polskiej.

Ks. Julian Wojtkowski

Olsztyn, 21 stycznia 1968 roku

CATALOGI INCUNABULORUM TYPOGRAPHICORUM BIBLIOTHECAE CAPITULI
CATHEDRALIS GNESNENSIS, A CANONICO LEONE FORMANOWICZ CONCINNATI,
ALTERA PARS RECONSTRUITUR

S u m m a r i u m *

Leo Formanowicz (1878—1942), canonicus, librarius et tabellarius Capituli Cathedralis Gnesnae in Polonia, primum fasciculum incunabulorum typographicorum catalogi anno 1939 Posnaniae typis excudi publicique iuris fieri mandavit, qui numeros 1—407 nomina vero „Abstemius” bis „Palude” continet. Cuius catalogi altera pars manuscripta tempore belli (1939—1945) penitus periit, nunc autem restituitur numeris 408—557 nominibus autem „Palude” bis „Wimpina” instructa. Utraque catalogi parte copia 557 incunabulorum typographicorum in 672 exemplaribus et 430 voluminibus describitur, quorum tamen parte circiter quattuor pro centum adaequante belli fatibus amissa, nonnisi 544 incunabula in 653 exemplaribus et 414 voluminibus in Archivo Archidioeceseos Gnesnensis hodie inveniuntur.

---

wiadać przynajmniej cztery egzemplarze i conajmniej jeden wolumen. — Na podstawie sygnatur zachowanych tomów nie można opierać wniosków, gdyż ks. Formanowicz stosował „numerus saltans”.

* Streszczenie na łacinę przełożył sam Autor (przyp. Red.).

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	[1]
I. Spis alfabetyczny	[1]
Uzupełnienia i poprawki do nr 1—407	[1]
Rekonstrukcja nr 408—557	[2]
II. Wykaz inkunabułów według miast i drukarzy	[27]
III. Wykaz numerów bibliograficznych	[29]
IV. Konkordancja sygnatur i numerów katalogu	[32]
V. Wykaz właścicieli	[35]
VI. Pośłowie	[40]
Summarium	[43]